Τὸ φύλλον δραχ. 2,50 καὶ διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν 2½ πέννες.

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Ἐκυκλοφόρησαν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν παιδικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα, ἀληθεῖς παρέχον εἰς τὴν χάριν ἡμῶν ὑπηρεσίας, καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ὡς ἀνάγνωσμα ἄριστον καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς παῖδας.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐτησία δραχμὰς 100. Ἑξάμηνος δραχ. 55. Τρίμηνος δραχ. 30.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Αἰγύπτου γρόσια διάτημ. 50.— Ἀμερικῆς δολλάρια 4. — Ἀγγλίας καὶ ἄλλων ἐν γένει τῶν Ἑλλήνων Κρατῶν σελλίνια 10.

Ἑξάμηνοι καὶ Τρίμηνοι ἀναλόγως.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩι 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρομαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἱουδήποτε μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Βαρβάκειον.

Περίοδος Β'.—Τόμος 36ος | *Ἐν Ἀθήναις, 20 Ἰουλίου 1929* | *Ἔτος 51ον.—Ἀριθ. 33*

ALPHONSE DAUDET

Ο ΠΙΤΣΙΡΙΚΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΟΣ ΠΑΙΔΙΟΥ

— Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγούμενου —

Θυμήθηκα τὴ βραδυνὴ ἐπιτασία, ἀλλὰ δὲν τόλμησα νὰ ζητήσω πληροφορίες καὶ γιὰ τὰ παιδιάτικα ἐκεῖνα μάτια, ποὺ μ' εἶχαν κοιτάξει περίεργα καθὼς περνοῦσαν.

Ὡστόσο, οἱ συνάδελφοι κερνοῦσαν. ὁ Πιτσιρίκος ἔπινε ρακί, κι' οἱ καπνοὶ ἀνέβαιναν στὸ μυαλό του. Δὲν ἤξερε πιὰ τί ἔλεγε. Ἐξιστοροῦσε φανταστικὲς οἰκογενειακὲς περιπέτειες, πὼς ὁ πατέρας του ἦταν πλούσιος βιομήχανος, πὼς τσακώθηκε μαζί του καὶ τὸν ἔδιωξε καὶ πὼς ἀναγκάστηκε τότε νὰ ζητήση αὐτὴ τὴ θέση γιὰ νὰ ζῇ.

Ἡ φανταστικὴ αὐτὴ ἱστορία τοῦ βγῆκε σὲ καλό. Οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι προτιμοῦσαν ἕνα πλουσιόπαιδο, ποὺ τὸδιωξε ὁ πατέρας γιὰ τὶς ἀταξίες του, παρὰ ἕνα φτωχόπαιδο, ποὺ βγάζει ἥσυχα καὶ φρόνιμα τὸ ψωμί του. Κι' ὅταν σηκώθηκαν νὰ φύγουν, ὁ Ροζὲ ὁ γυμναστὴς τοῦκαμε μιὰ σωστὴ προσφώνηση μὲ τὸ ποτήρι στὸ χέρι. Φανταστῆτε πόσο περήφανος ἦταν ὁ Πιτσιρίκος!

Δέκα παρὰ τέταρτο, γυρίσαμε στὸ σχολεῖο. Ὁ ἄνθρωπος μὲ τὰ κλειδιὰ μᾶς περίμενε στὴν πόρτα.

— Κύριε Σερρριέρ, εἶπε στὸ χοντρὸ συνάδελφό μου, θὰ βάλετε γιὰ τελευταία φορὰ τὰ παιδιὰ στὴν τάξη. Ἐγὼ κι' ὁ κ. Διευθυντὴς θὰρθοῦμε ὕστερα νὰ ἐγκαταστήσουμε τὸν νέο ἐπιμελητή.

Σὲ λίγα λεπτά, ὁ Διευθυντής, ὁ κ. Βιὸ κι' ὁ Πιτσιρίκος ἔμπαιναν ἐπίσημα στὴν τάξη.

Ὅλοι σηκώθηκαν ἀπάνω.

Ὁ Διευθυντὴς μὲ παρουσίασε στὰ παιδιὰ μὲ λίγα λόγια καὶ βγῆκε μαζὶ μὲ τὸν Σερρριέρ. Ὁ κ. Βιὸ ἔμεινε λίγο. Δὲν εἶπε τίποτα, ἀλλὰ μίλησαν γι' αὐτὸν τὰ κλειδιά του, φρίγκ! φρίγκ! καὶ τὰ παιδάκια ἄκουγαν φοβισμένα αὐτοὺς τοὺς κρότους καὶ ζάρωναν τὰ κεφαλάκια τους.

Ἀλλὰ μόλις τὰ τρομερὰ κλειδιὰ βγῆκαν ἔξω, ξεπρόβαλαν ἀμέσως ἄπειρα πονηρὰ μουτράκια. Ἄπειρα περίεργα ματάκια καρφώθηκαν ἀπάνω μου κι' ἕνας σιγανὸς ψίθυρος τριγύριζε ἀπὸ θρανίο σὲ θρανίο.

Σαστισμένος ἀνέβηκα στὴν ἕδρα. Πῆρα ὕφος σοβαρό, χόντρινα τὴ φωνή μου, χτύπησα πάνω στὴν ἕδρα καὶ εἶπα:

«Ἔμενα ἐγὼ νὰ προσέχω καὶ τὶς τρεῖς τάξεις...»
(Σελ. 386, στ. β'.)

— Προσοχή! Ἀρχίζουμε, κύριοι, τὴ δουλειά μας!

Ἔτσι ἄρχισε τὸ πρῶτο μάθημά του ὁ φίλος σας ὁ Πιτσιρίκος.

Ζ'.

Τὰ μικρὰ

Οἱ μικροί μου μαθητὲς δὲν ἦταν καθόλου κακοί. Ποτὲ δὲ μὲ πείραξαν, καὶ τοὺς ἀγαποῦσα πολύ, γιατί ἡ καρδιά τους ἦταν ἁγνὴ καὶ δὲν ἤξεραν ἀκόμη τίς πονηριὲς τῶν ἄλλων, τῶν μεγαλύτερων.

Ποτὲ δὲν τοὺς τιμωροῦσα. Καὶ μήπως τιμωρεῖ κανεὶς τὰ πουλιά; Ὅταν κελαϊδοῦσαν πολὺ δυνατά, φώναζα κι' ἐγὼ «σιωπή!» κι' ἀμέσως ἡ κλωσσοφωλιά μου σώπαινε — τοὐλάχιστο γιὰ πέντε λεπτά.

Κάπου-κάπου, ὅταν ἦταν φρόνιμα, τοὺς διηγόμουν καμμιὰ ἱστορία... Τί χαρὰ ποὺ εἶχαν! Δίπλωναν γρήγορα-γρήγορα τὰ τετράδια, ἔκλειναν τὰ βιβλία. Ὕστερα σταύρωναν τὰ χεράκια τους πάνω στὰναλόγιά τους, ἄνοιγαν τόσα τὰ μάτια τους καὶ περίμεναν. Ἐγὼ εἶχα φτιάξει γιὰ τὸ χατήρι τους μερικὰ φανταστικὰ παραμύθια, ἀπομιμήσεις τοῦ Λαφονταίν, κι' οἱ μικροὶ διασκέδαζαν πολὺ νὰ τἀκοῦνε, ὅπως διασκέδαζα κι' ἐγὼ νὰ τοὺς τὰ λέω. Δυστυχῶς ὅμως ὁ κ. γενικὸς ἐπόπτης δὲν τὄβρισκε σωστὸ νὰ διασκεδάζουμε ἔτσι.

Δυὸ-τρεῖς φορὲς τὴν ἑβδομάδα ἔκαν' ἐπιθεωρήσεις, γιὰ νὰ βλέπει ἂν ἐφαρμόζαμε πιστὰ τὸν κανονισμό. Ἔτυχε λοιπὸν νὰ μᾶς βρεῖ πάνω στ' ὡραιότερο σημεῖο τῆς ἱστορίας μας. Καθὼς μπῆκε, ὅλη ἡ τάξη πάγωσε. Οἱ μικροὶ κοιτάχτηκαν τρομαγμένοι κι' ὁ Πιτσιρίκος ἔμεινε μὲ τὴ φράση του μισοτελειωμένη.

Ὁ κ. Βιό, ὄρθιος μπροστὰ στὴν ἕδρα μου, κοίταζε ἀπορώντας γι' αὐτὴ τὴ σιωπή. Δὲ μιλοῦσε, ἀλλὰ τὰ κλειδιά του ἦταν γεμάτα θυμὸ καὶ ἀγανάκτηση: «Φρίγκ! Φρίγκ! Δὲν ἐργάζεστε λοιπὸν δῶ-μέσα;»

Ἐγὼ πολεμοῦσα νὰ μερώσω τά-

γρια ἐκεῖνα κλειδιά. Καὶ τοὺς ψιθύρισα:

— Τὰ παιδιὰ ἐργάστηκαν πολὺ σήμερα. Γιὰ ἀνταμοιβή, τοὺς διηγήθηκα μιὰ ἱστορία.

Ὁ κ. Βιὸ δὲν ἀποκρίθηκε. Χτύπησε ἄλλη μιὰ φορὰ τὰ κλειδιά του κι' ἔφυγε μὲ μιὰ εὐγενικὴ ὑπόκλιση.

Τὸ βράδυ μὲ βρῆκε καὶ μοῦδειξε χαμογελώντας πάντα τὸ 12ο ἄρθρο τοῦ κανονισμοῦ: «Καθήκοντα τοῦ ἐπιμελητοῦ πρὸς τοὺς μαθητάς».

Κατάλαβα ὅτι τὰ παραμύθια ἦταν ἐκτὸς τοῦ κανονισμοῦ καὶ δὲν ξανακεῖπα πιὰ στὰ παιδιά. Στὴν ἀρχὴ ἦταν ἀπαρηγόρητα. Ἤθελαν τὸ παραμύθι τους, κι' ἐγὼ τὰ λυπόμουν νὰ τὰ βλέπω νὰ κοιτάζουν καὶ νὰ περιμένουν. Γιατί τὰγαποῦσα ὅλα σὰν παιδάκια μου.

Φίλους ἄλλους δὲν εἶχα ἐκτὸς ἀπ' αὐτά. Ὁ κ. Βιὸ μὲ περιποιόταν καὶ μοῦ χαμογελοῦσε ὁλοένα, ἀλλὰ φιλία δὲν αἰσθανόμουν γι' αὐτόν. Τὸν διευθυντὴ δὲν τὸν ἔβλεπα ποτέ. Οἱ καθηγητὲς περιφρονοῦσαν τὸν Πιτσιρίκο καὶ τὸν κοίταζαν σὰ μύγα. Ὅσο γιὰ τοὺς συναδέλφους μου, δὲ μοῦ συγχωροῦσαν ὅτι δὲν εἶχα ξαναπατήσει στὸ καφενεῖο Μπαρμπέτ.

Ἰδίως ὁ γυμναστὴς Ροζὲ εἶχε πολὺ πειραχτεῖ γι' αὐτό. Ὅταν περνοῦσα πλάϊ του, ἔστριβε τὸ μουστάκι του καὶ μὲ κοίταζε ἄγρια. Μιὰ φορὰ εἶπε δυνατὰ γιὰ νὰ τὸν ἀκούσω, στὸ θυρωρό, ὅτι δὲ χώνευε τοὺς σπιούνους. Ποιοὺς «σπιούνους» ἐννοοῦσε; Δὲν ἤξερα...

Μπροστὰ στὴ γενικὴ αὐτὴ ἐχθρότητα, πῆρα κι' ἐγὼ τὴν κατάλληλη στάση. Μόλις τελείωναν τὰ μαθήματα, ἔτρεχα στὸ δωμάτιάκι μου, στὸ τρίτο πάτωμα, ἔσερνα τὸ μπαουλάκι μου (γιατὶ καρέκλες δὲν ὑπῆρχαν) μπροστὰ σ' ἕνα παμπάλαιο γραφεῖο, γεμάτο σκαλίσματα μὲ σουγιάδες, ἄνοιγα τὰ βιβλία μου καὶ ριχνόμουν στὴ δουλειά.

Ἦταν ἀνοιξη. Ἔξω ὁ οὐρανὸς ἦταν ξάστερος, ὁ ἀέρας μυρωμένος, ἡσυχία παντοῦ. Τὸ σχολειὸ κοιμόταν ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη. Μόνον ὁ Πιτσιρίκος ἀγρυπνοῦσε καὶ γέμιζε τὸ μυαλό του ἀπὸ ἑλληνικὰ καὶ λατινικά.

Ἔπρεπε νὰ πάρει τὸ δίπλωμά του, νὰ γίνει καθηγητὴς καὶ νὰ ξαναφτιάξει σύντομα ἕνα ὡραῖο σπιτικό, γιὰ τὴν οἰκογένεια Ἐσσέτ.

Ἡ ἰδέα ὅτι ἐργαζόμουν γιὰ τὴν οἰκογένεια μοῦδινε πολὺ θάρρος. Ἡ μικρὴ ἐκείνη σοφίτα μοῦ φαινόταν ὄμορφη, μεγάλη. Κι' ἔδρισκα τὸν ἑαυτό μου γενναῖο καὶ γεμάτον θέληση.

Εἶχα ὡστόσο καὶ τὰ μαρτύριά μου. Δυὸ φορὲς τὴν ἑβδομάδα, Πέμπτη καὶ Κυριακή, ἔπρεπε νὰ βγάζουμε τὰ παιδιὰ περίπατο.

Τὶς περισσότερες φορὲς πηγαίναμε στὸ Λειβαδάκι, μισὴ λεύγα μακρυὰ ἀπὸ τὴν πόλη, κοντὰ στὰ ριζοβούνια, ὅπου ἦταν κάμποσες καστανιές, χλόη ἄφθονη καὶ μιὰ κρυστάλλινη πηγὴ μὲ κρύο νερό. Σωστὴ μαγεία. Ἀλλὰ οἱ συνάδελφοί μου ἔτρεχαν στὸ γειτονικὸ καπηλειὸ κι' ἔτσι ἔμενα ἐγὼ νὰ προσέχω καὶ τὶς τρεῖς τάξεις.

Δὲ μποροῦσα νὰ ξαπλωθῶ κι' ἐγὼ στὴ δροσερὴ χλόη καὶ ν' ἀκούσω τὰ πουλιὰ ποὺ κελαϊδοῦσαν. Ἔπρεπε νὰ ἐπιβλέπω, νὰ φωνάζω, νὰ τιμωρῶ. Ἦταν φοβερὸ αὐτό.

Μὰ τὸ φοβερότερο ἀπ' ὅλα ἦταν νὰ περνῶ ἀπὸ τὴν πόλη μὲ τὴν τάξη μου, τὴν τάξη τῶν μικρῶν. Οἱ ἄλλες τάξεις βάδιζαν μὲ ρυθμὸ καὶ στρατιωτικὴ πειθαρχία· οἱ δικοί μου δὲν ἄκουγαν τίποτα. Πιανόνταν χέρι-χέρι καὶ φλυαροῦσαν τοῦ καλοῦ καιροῦ. Τοῦ κάκου φώναζα «Κρατῆτε τὶς ἀποστάσεις σας!» Κεῖνοι πήγαιναν ὅπως τοὺς ἄρεσε.

Σκεφθῆτε πόσο μὲ στενοχωροῦσε νὰ περνῶ ἀπὸ τοὺς δρόμους μὲ τέτοια τάξη, καὶ μάλιστα τὴν Κυριακή, ποὺ ἦταν ὅλος ὁ κόσμος ἔξω, κύριοι, κυρίες καὶ παιδιὰ στὶς πλατεῖες καὶ στοὺς περιπάτους.

Μέσα σ' αὐτοὺς τοὺς ἄτακτους, ποὺ τοὺς περνοῦσα δυὸ φορὲς τὴν ἑβδομάδα ἀπὸ τὴν πόλη, ἦταν κι' ἕνας ποὺ μὲ ἀπέλπιζε μὲ τὴν ἀσχήμια του καὶ τὴν κακοκεφαλιά του.

Φανταστῆτε ἕνα πλασματάκι κακοφτιαγμένο κι' ἀστεῖο. Εἶχε ἀπάνω του ὅλα τὰ κακά: ἄσχημος, ἀχτένιστος βρώμικος, κουρελής! Ντροπὴ ποὺ λεγόταν μαθητής. Μόλις τὸν ἔβλεπα, μοῦδινε ἀμέσως στὰ νεῦρα καὶ μοῦρχόταν νὰ τὸν ἁρπάξω, καὶ νὰ τὸν πετάξω μακρυὰ ἀπὸ τὴ γραμμή.

Ὁ κακομοίρης ὁ Μπαμπὰν (ἔτσι τὸν ἔλεγαν) δὲν ἀνῆκε βέβαια σὲ καμμιὰ ἀριστοκρατικὴ οἰκογένεια. Ὅλα τὰ χαμίνια τοῦ Σαρλὰντ ἦταν φίλοι του. Καὶ σὲ κάθε ἐκδρομή, ἕνα κοπάδι ἀπὸ μορτάκια κολλοῦσαν πίσω ἀπὸ τὴ γραμμή, φώναζαν τὸ Μπαμπάν, τοῦ πετοῦσαν πέτρες, τοῦλεγαν ἀστεῖα. Τὰ παιδιὰ γελοῦσαν μ' αὐτό, ἀλλὰ ἐγὼ νεύριαζα πάρα πολύ.

Μιὰ Κυριακή, μοῦ ἦρθε σὲ τέτοιο χάλι (σκεφθῆτε, γεμάτος λάσπη, καὶ μὲ τὸ παντελόνι του σκισμένο κουρέλια) ὥστε χωρὶς νὰ τὸ πολυσκεφθῶ, τὸν ἔβγαλα ἀπὸ τὴ γραμμή:

— Φύγε! τοῦ εἶπα.

Ὁ Μπαμπὰν νόμισε πὼς ἀστειευόμουν, καὶ χαμογέλασε. Ὁ καϋμένος φανταζόταν πὼς αὐτὴ τὴν ἡμέρα ἦταν πολὺ πιὸ ὡραῖος ἀπὸ κάθε ἄλλη. Καὶ φαίνεται πὼς πραγματικά, πρὶν φύγει ἀπὸ τὸ σπίτι του, τὸν στόλισαν καὶ τὸν χτένισαν προσεχτικά, γιατὶ ἡ χωρίστρα του ἦταν ἀκόμα φρέσκη. Ἀλλὰ ὦ, ποὺ νὰ φτάσει στὸ σχολεῖο, κυλίστηκε. φαίνεται, σ' ὅλες τὶς λάσπες.

— Φύγε! τοῦ φώναξα πάλι.

Τώρα μὲ κοίταζε μὲ μιὰ λυπημένη ὑποταγὴ κι' ἡ ματιά του ἔμοιαζε σὰν ἰκεσία. Ἀλλὰ ἐγὼ δὲν ἄκουγα τίποτα. Εἶπα «μάρς!», κι' ἡ τάξη ξεκίνησε, ἀφήνοντάς τον πίσω, μονάχο κι' ἀσάλευτο στὴ μέση τοῦ δρόμου.

Θαρροῦσα πὼς τὸν εἶχα ξεφορτωθεῖ. Ἀλλὰ καθὼς βγήκαμε ἀπ' τὴν πόλη, γύρισα νὰ ἰδῶ γιατὶ γελοῦσαν τὰ παιδιὰ στὸ τέλος τῆς γραμμῆς.

Μερικὰ μέτρα πιὸ πίσω, ὁ Μπαμπὰν μᾶς ἀκολουθοῦσε, σοβαρὸς κι' ἀμίλητος.

— Βῆμα ταχύ! εἶπα στὰ πρῶτα παιδιά.

Ἐκεῖνοι κατάλαβαν κι' ἄρχισαν νὰ βηματίζουν γρήγορα, γελώντας κάθε τόσο.

Κι' ὅμως ὁ Μπαμπὰν ἔτρεχε κι' αὐτός. δὲν ἔμενε διόλου πίσω καὶ τέλος κατόρθωσε νὰ φτάσει στὸ Λλειβαδάκι τὴν ἴδια ὥρα ποὺ φτάσαμε καὶ μεῖς. Μόνο ποὺ ἦταν λαχανιασμένος ὁ κακόμοιρος καὶ κατακίτρινος.

Τὸν λυπήθηκα καὶ τὸν φώναξα στοργικὰ κοντά μου.

Φοροῦσε μιὰ παλιὰ μπλούζα μὲ καρεδάκια ποὺ μοῦ θύμισε τὴ μπλούζα τοῦ Πιτσιρίκου στὸ γυμνάσιο τοῦ Λυόν. Αὐτὸ μὲ συγκίνησε ἀκόμη περισσότερο. Τὸν ἔβαλα νὰ καθήσει κοντά μου, τοῦ ἀγόρασα ἕνα πορτοκάλλι καὶ μιλήσαμε γιὰ χίλια-δυὸ πράγματα.

Ἀπὸ τότε γινήκαμε φίλοι κι' ἔμαθα τὴν ἱστορία του.

Ἦταν γιὸς ἑνὸς λοχία τοῦ ἱππικοῦ, ποὺ σκοτωνόταν ὁ δυστυχισμένος γιὰ νὰ τὸν μάθει γράμματα. Ἀλλὰ ὁ Μπαμπὰν δὲν ἦταν καμωμένος γι' αὐτά, κι' οἱ κόποι τ.υ πήγαιναν χ.μένοι.

Τοῦ εἶχαν δώσει μιὰ πλάκα, τοῦγραψαν μιὰ γιώτα καὶ τοῦπαν νὰ γράφει κι' αὐτὸς γιώτες. Κι' ὁ Μπαμπὰν καθόταν κι' ἔγραφε ὅλη τὴν ὥρα. Ἀλλὰ τί γιώτες, θεέ μου! Στραβές, κακοφτιαγμένες, ἀστεῖες!

Σὲ τάξη δὲν τὸν εἶχαν καταταγμένον Ὅπου τοῦ ἄρεσε, ἔμπαινε. Μιὰ μέρα ἦταν στὴν ἀνώτερη τάξη τῆς φιλοσοφίας κι' ἔγραφε γιώτες!

Τώρα ποὺ εἴμαστε φίλοι, ἐργαζόταν μὲ περισσότερη ὄρεξη.

Ὅταν τελείωνε τὸ κατεβατό, ἐρχόταν τρεχάλα στὴν ἕδρα καὶ μοῦδειχνε τὸ ἀριστούργημά του, χωρὶς νὰ λέει τίποτα. Ἐγὼ ἔλεγα: «Πολὺ ὡραῖα!» γιὰ νὰ μὴ τὸν ἀπαγοητεύω.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι οἱ γιώτες ἄρχιζαν νὰ γίνουνται πιὸ ἴσες, καὶ στὸ τέλος θὰ ἐκάναμε πολλὲς προόδους, ἂν ἡ τύχη δὲν τἄφερνε ἄσχημα.

Ὁ ἐπιμελητὴς τῆς μεσαίας τάξης ἔφευγε. Τὸ σχολικὸ ἔτος κόντευε νὰ τελειώσει κι' ἡ σχολὴ δὲ θἄπερνε κατινούργιο δάσκαλο. Ἔβαλαν ἕναν τελειόφοιτο στὰ μικρὰ καὶ μένα μοῦδωσαν τὴ μεσαία τάξη.

Αὐτὸ τὸ θεώρησα σὰ μιὰ σωστὴ καταστροφή.

Πρῶτο γιατὶ οἱ πιὸ μεγάλοι μὲ φόβιζαν. Τοὺς εἶχα ἰδεῖ στὸ Λειβαδάκι νὰ χαλοῦν τὸν κόσμο μὲ τὶς ἀταξίες τους κι' εἶχα τρομάξει. Ὕστερα πικραινόμουν ποὺ ἄφινα τὰ μικρά, ποὺ τὰ εἶχα συμπαθήσει τώρα πιά.

Καὶ τὰ μικρὰ λυπήθηκαν τὸ ἴδιο. Στὸ τελευταῖο μάθημα θέλησαν ὅλα νὰ μὲ φιλήσουν. Μερικὰ μάλιστα βρῆκαν καὶ ὡραῖα λόγια νὰ μοῦ ποῦν.

Ὁ Μπαμπὰν δὲν εἶπε τίποτα. Τὴ στιγμὴ ὅμως ποὺ ἔβγαινα, μὲ ζύγωσε κατκκόκκινος καὶ μοῦδωσε σοβαρὰ-σοβαρὰ ἕνα μεγάλο τετράδιο μὲ γιώτες, ποὺ τὶς εἶχε κάμει ἐπίτηδες γιὰ μένα.

Τί συγκινητικὸ δῶρο!..

Ζ'

Στὴ μεσαία τάξη

Ἐγκαταστάθηκα λοιπὸν στὴ μεσαία τάξη.

Ἐκεῖ ἦταν καμμιὰ πενηνταριὰ παιδιὰ δώδεκα ὡς δεκατεσσάρων χρόνων, αὐθάδικα, κακομαθημένα, ποὺ μιλοῦσαν δυνατὰ μεταξύ τους, χωρὶς νὰ τὰ νοιάζει ἂν ἦταν ὁ δάσκαλος μπροστά... Ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ κατάλαβα πὼς μὲ ἀντιπάθησαν καὶ μὲ θεώρησαν ἐχθρό. Κι' ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ ἄρχισε ὁ πόλεμος, ἕνας πόλεμος ἄγριος, σκληρός, μὲ λύσσα!

Ἀ! πόσο ὑπέφερα μ' αὐτὰ τὰ παλιόπαιδα!

Καὶ τώρα ποὺ τὸ συλλογίζομαι, τρέμω ἀπὸ θυμὸ καὶ καρδιοχτύπι. Αὐτοὶ βέβαια θἄναι τώρα μεγάλοι καὶ δὲ θὰ θυμοῦνται πιὰ τὸν Πιτσιρίκο, οὔτε τὰ ὡραῖα ματογυάλια ποὺ εἶχε ἀγοράσει γιὰ νὰ πάρει ὕφος σοβαρό. Ἄλλος εἶναι τώρα συμβολαιογράφος, ἄλλος φαρμακοποιός, ἄλλος κτηνίατρος, καὶ τὸ πολὺ-πολύ, ὅταν θυμοῦνται τὸ μικροσκοπικὸ ἐπιμελητή, νὰ γελοῦν μὲ τὶς φράσες ποὺ τοῦκαναν.

Ἐγὼ ὅμως πέρασα μαρτυρικὴ ζωὴ ἐκεῖνο τὸν καιρό. Γιατὶ εἶναι φριχτὸ νὰ ζεῖ κανεὶς ἀνάμεσα σὲ ἐχθροὺς (ἔστω καὶ μικρούς, ἀγήλικους ἐχθροὺς) καὶ νἄχει πάντα τὰ μάτια του τέσσερα...

(Ἀκολουθεῖ)

ΞΕΝΟΙ ΜΥΘΟΙ

ΚΙΣΣΟΣ ΚΑΙ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΑ

Ἀνεβαίνοντας στὰ ὕψη.
κάποιου τοίχου, ἕνας κισσὸς
μὲ τἀνάστημα γελάει
μιᾶς τριανταφυλλιᾶς ποὺ βλέπει.
Καὶ τοῦ ἀπολογιέται ἐκείνη:
«χωρὶς στήριγμα ποσῶς,
νἀνεβαίνει μὲ δική του
δύναμη καθένας πρέπει
σὰν καὶ μένα· ὅμως ἐσύ,
φαντασμένε καὶ θρασύ,
θὰ σερνόσουν τώρ' ἀκόμα
δίχως στήριγμα σὺ χῶμα».

(Le Bailly) ΤΟΥΛΑ ΠΑΠΑΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΠΟ ΤΗ ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΔΥΟ ΑΔΕΛΦΙΑ

Ἐγεννήθηκα στὴν ὄχθη ἑνὸς βάλτου, γιατὶ ἐμεῖς οἱ σαλίγκαροι (οἱ «ἔλικες τῶν θάμνων» ὅπως μᾶς λέν' οἱ βοτανικοί) ζοῦμε κοντὰ στὰ νερά.

Ἐκεῖ περνοῦσα θαυμάσια. Τροφὴ ἄφθονη παντοῦ, περίπατο στὶς καλαμιές, ἐλευθερία, ἀπόλυτη. Ὁ μόνος κίνδυνος ποὺ μὲ ἀπειλοῦσε, ἦταν νὰ μὲ ἁρπάξει κανένα πουλὶ ἀπ' αὐτὰ ποὺ τριγυρίζουν στὰ νερά, ἢ νὰ μὲ πιάσει κανένα παιδάκι

«Ὁ μόνος κίνδυνος ἦταν νὰ μὲ πιάσῃ κανένα παιδάκι...» (Σελ. 387, στ. β'.)

κι γιὰ γούστο. Ἀλλὰ δὲ βαριέστε! Τέτοιοι κίνδυνοι ἀπειλοῦν ὅλους τοὺς ὁμοίους μου καὶ δὲν ἔβλεπα λόγο νὰ φοβᾶμαι ἐγὼ περισσότερο.

Θλιβερὸ βέβαια εἶναι, ἀπάνω στὸν περίπατο, νὰ συναντᾷ κανεὶς καϋκαλα ἀπὸ σαλίγκαρους ἀδειανά, ποὺ τὰ εἶχαν ἀδειάσει τὰ λαίμαργα πουλιά. Ἀλλὰ μήπως καὶ στοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἴδιους δὲν τυχαίνει, κεῖ ποὺ διασκεδάζουν ν' ἀπαντήσουν μιὰ κηδεία; Ἔ, δὲν εἶναι δὰ αὐτὸ λόγος γιὰ ν' αὐτοκτονήσει κανένας!

Ἕνα πρωΐ, εἴχαμε συζήτηση μὲ τὸν Ἀσπρούλη, τὸ μικρότερό μου ἀδερφό, ὅταν ἀκούσαμε ἕνα μεγάλο θόρυβο.

— Κάποιος ἄνθρωπος πεγνᾶ, εἶπε ὁ Ἀσπρούλης. Θἄναι κανένας ψαρᾶς.

— Μὴ φοβᾶσαι, τοῦ ἀποκρίθηκα· οἱ ψαράδες δὲ ρίχνουν ποτὲ τ' ἀγκίστρι τους σὲ μᾶς.

Ὁ Ἀσπρούλης τότε ξεθάρρεψε κι' ἔβγαλε τὰ δυὸ κερατάκια του ἔξω ἀπὸ τὸ φύλλο ποὺ μᾶς ἔκρυβε. Ἀμέσως ἄκουσα ἀνθρώπινη φωνή: — Νὰ ἕνας! φώναξε. Δυὸ μάλιστα!

«Ἦταν πεθαμένος καὶ τόσο συμμαζωμένος στὸ καϋκαλό του...» (Σελ. 388, στ. α'.)

Κι' αἰσθάνθηκα πὼς μ' ἔπ αγαν ἀπὸ τὸ καϋκαλο καὶ μὲ σήκωναν. Εἶδα πὼς τὸ ἴδιο σήκωναν καὶ τὸν ἀδελφούλη μου. Ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ποὺ δὲ φαινόταν διόλου κακὸς—ἔμαθα ἀργότερα πὼς ἦταν φυσιοδίφης—μᾶς κοίταξε μιὰ στιγμὴ μουρμουρίζοντας:

— Βέβαια, εἶναι «ἔλικες τῶν θάμνων»!

Καὶ μᾶς ἔρριξε σ' ἕνα μακρὺ πράσινο κουτί, στρωμένο μὲ πράσινη χλόη.

— Μοῦ φαίνεται πὼς θὰ μᾶς ψήσουν, μοῦ εἶπε σιγὰ ὁ Ἀσπρούλης.

— Δὲν πιστεύω, ἀπάντησα ἐγώ. Μοῦ φαίνεται καλὸς ἄνθρωπος αὐτὸς καὶ χωρὶς κακοὺς σκοπούς

Βολευτήκαμε ὅπως μποροῦσαμε καλύτερα πάνω στὰ χορταράκια, γιὰ νὰ μὴ χτυποῦμε καθὼς κουνιόταν τὸ κουτὶ ἀπὸ τὸ βάδισμα τοῦ ἰδιοκτήτη μας. Ἀλλὰ τί ἦταν αὐτὰ τὰ χτυπήματα, μπροστὰ σ' ἐκεῖνα ποὺ ἐμέλλαμε νὰ πάθουμε!

Τὸ ἴδιο βράδυ μᾶς ἔβαλαν καὶ τοὺς δυὸ (χρωστῶ νὰ τὸ ἀναγνωρίσω: μὲ ἄπειρες προφυλάξεις) σ' ἕν' ἄλλο κουτάκι, στρωμένο κι' αὐτὸ μὲ χλόη, καὶ μᾶς ἔστειλαν (δέμα ταχυδρομικό, φαντασθῆτε!) στὴν ἄλλη ἄκρη τοῦ κόσμου! Τί ταξίδι!.. Ὥρες πολλὲς τὸ κουτί μας τιναζόταν, πεταγόταν, κατρακυλοῦσε μέσα σὲ ἀφάνταστο θόρυβο ἀπὸ σιδερικά...

Ἐπιτέλους φτάσαμε. Τὸ κουτί μας ἄνοιξε καὶ βρεθήκαμε (ἐκνευρισμένοι καὶ κατάκοποι καθὼς εἴμαστε ἀπὸ τὸ ταξίδι) μπροστὰ σ' ἕνα γέρο μὲ ἀγαθὴ φυσιογνωμία—ἄλλος φυσιοδίφης αὐτός,—ποὺ μᾶς ἐξέτασε μ' ἕνα φακὸ στὸ χέρι. Εἶχε καλὴ καρδιά, γιατὶ τὸν ἄκουσα νὰ λέει:

— Κακόμοιρα ζῶα! Πῶς δὲ μοῦ ψόφησαν στὸ ταξίδι! Τί θὰ τράβηξαν μέσα στὸ δέμα!

Τἀπόγεμα, ὁ νέος κύριός μας ἔφερε καὶ φίλους του γιὰ νὰ μᾶς ἰδοῦν.

— Βλέπετε; τοὺς ἔλεγε. Εἶναι ἀληθινοὶ «ἔλικες τῶν θάμνων»! Στὰ μέρη μας δὲν ὑπάρχουν τέτοιοι. Θὰ κάμω μαζί τους μερικὰ πειράματα.

Αὐτὰ τὰ «πειράματα», ἂν καὶ δὲν ἤξερα τὴ σημασία τους, ὡστόσο μ' ἀνησύχησαν. Ἀλλὰ ὁ κ. Λεμὰν (ἔτσι ἔλεγαν τὸν φυσιοδίφη μας) μᾶς ἔβαλε σ' ἕνα μεγάλο κουτί, ὅπου εἴχαμε καὶ ἀπλοχωριὰ καὶ φύλλα ἀπὸ σαλάτες καὶ δροσερὴ χλόη. Προτιμήσαμε τὴ χλόη καὶ περιφρονήσαμε τὶς σαλάτες. Βράδυ-βράδυ, ἡ χαριτωμένη μικρούλα τοῦ κ. Λεμὰν μᾶς ἔφερε ἕνα κομματάκι μπισκότο, ποὺ τὸ φάγαμε μὲ πολλὴ ὄρεξη.

— Τρῶνε μπισκότο οἱ σαλίγκαροι, τρῶνε μπισκότο! φώναξε ὅλη χαρὰ ἡ δεσποινὶς Λεμάν, χτυπώντας παλαμάκια.

Δὲν καταλαβαίνω γιατὶ τῆς φαινόταν περίεργο. Ἕνα τόσο ὡραῖο μπισκότο, εἶναι δυνατὸ νὰ μὴ τὸ τρώει κανείς;

Περάσαμε κάμποσες εὐχάριστες μέρες στὸ καλὸ αὐτὸ σπίτι. Ἕνα βράδυ ὅμως, δὲν ξέρω τί τοῦρθε τοῦ κ. Λεμὰν καὶ μᾶς ἄναψε μπροστὰ στὰ μάτια μας ἕνα ἠλεκτρικὸ φῶς. Κοντέψαμε νὰ στραβωθοῦμε καὶ τρέξαμε νὰ χωθοῦμε στὴ σκιά. Αὐτὸ φαίνεται πὼς προξένησε μεγάλη χαρὰ στὸν ἀφέντη μας. Τὴν ἄλλη μέρα μᾶς τοποθέτησε μπρὸς σ' ἕνα ἡλιόλουστο παραθυράκι· ἐμεῖς φυσικὰ κρυφτήκαμε πάλι στὴ σκιά. Πάλι χάρηκε ὁ κ. Λεμάν.

— Οἱ σαλίγκαροι αὐτοί, εἶπε, ἀπεχθάνονται τὸ φῶς.

Νὰ σᾶς πῶ τὴν ἀλήθεια, ὁ καλὸς ἐπιστήμονας ἔπεφτε ἔξω σ' αὐτό. Τί θὰ πεῖ «ἀπεχθάνονται τὸ φῶς»! Φεύγουμε ἅμα βλέπουμε πολὺ φῶς, γιατὶ ξέρουμε πὼς ὅπου εἶναι πολὺ φῶς, εἶναι καὶ ζέστη, καὶ ἡ ζέστη μᾶς ξεραίνει. Γι' αὐτὸ κοιτᾶμε πάντα νὰ βρισκόμαστε σὲ σκιά. Τὰ πολλὰ νερὰ πάλι δὲ μᾶς ἀρέσουν. Κάποτε ὁ κ. Λεμὰν μᾶς ἔβαλε σ' ἕνα βάζο μὲ νερὸ κι' εἶδε ὅτι ἐμεῖς ἀνεβαίναμε ἴσια στὴν κορφή. Ἔτσι κάνουμε τὸ καλοκαίρι: Ὅταν ἔρχεται βροχή, σκαρφαλώνουμε στὰ δέντρα ἢ στοὺς τοίχους γιὰ νὰ τὴν ἀποφύγουμε. Μᾶς βλέπουν κι' οἱ ἄνθρωποι ποὺ τρέχουμε ἔτσι γιὰ ν' ἀποφύγουμε τὸ νερό, καὶ νομίζουν πὼς τρέχουμε ἀπὸ χαρά! Γι' αὐτὸ λέγουν πὼς μᾶς ἀρέσει ἡ βροχή. Ἐνῶ αὐτὸ δὲν εἶναι ὁλότελα σωστό.

Τὸ νερὸ γιὰ μᾶς ἔχει πολλοὺς κινδύνους, προπάντων τὴ μούχλα. Τίποτα δὲν εἶναι φοβερότερο ἀπ' τὴ μούχλα. Κι' αὐτὴ δυστυχῶς ἦταν ἡ ἀφορμὴ νὰ χάσω τὸν Ἀσπρούλη, τὸν ἀγαπημένο μου ἀδελφούλη.

Ὁ κ. Λεμὰν δὲ μᾶς ἄλλαζε τὰ λαχανικά μας, ἀλλὰ τὰ πότιζε ποῦ καὶ ποῦ μὲ λίγο νερό. Στὴν ἀρχὴ πηγαίναμε καλά. Ἕνα βράδυ ὅμως ὁ Ἀσπρούλης μοῦ λέει:

— Δὲν ξέρω τί ἔχω, εἶμαι πολὺ ἀδιάθετος.

Ἀληθινά, ὁ Ἀσπρούλης ἦταν σὲ κακὸ χάλι: ἡ ὄψη του ἄρρωστη, πλαδαρή. Εἶχε βγεῖ ὁ μισὸς ἀπὸ τὸ καύκαλό του κι' εἶχε ξαπλωθεῖ ἀσάλευτος στὴ χλόη.

— Ποῦ σὲ πονεῖ; τὸν ρώτησα.

— Μοῦ φαίνεται πὼς στὸ στομάχι, ἀπάντησε. Θαρρῶ πὼς ἔφαγα ἀπ' αὐτό, κι' ἂν ἔφαγα ἀπ' αὐτό, τὸ ξέρεις καλά, πὼς εἶμαι χαμένος.

Ἀνατρίχιασα γιατὶ κατάλαβα πὼς μιλοῦσε γιὰ τὴ μούχλα.

Μόλις ἐνόχτωσε, μοῦ εἶπε:

— Μπαίνω μέσα!

Τὰ τελευταῖα του λόγια ἦταν αὐτά, γιατὶ τ' ἄλλο πρωὶ τοῦ κάκου τὸν φώναξα. Ἦταν πεθαμένος καὶ τόσο συμμαζωμένος μέσα στὸ καύκαλό του, ὥστε δὲ φαινόταν καλὰ-καλά. Τὸν κακομοίρη τὸν Ἀσπρούλη! Ὁ κ. Λεμὰν λυπήθηκε κι' αὐτὸς τὸ ἴδιο.

— Πρέπει νὰ προσέχω πολὺ τὸν ἄλλο, εἶπε (ὁ ἄλλος ἤμουν ἐγώ) γιὰ νὰ μὴ μοῦ ψωφήσει κι' αὐτός. Ἀλλὰ τί νὰ μοῦπαθε τοῦτος; (τοῦτος ἦτον ὁ δυστυχισμένος ὁ Ἀσπρούλης).

Ἂν μποροῦσα νὰ μιλήσω, θὰ τοῦ ἐξηγοῦσα ἀπὸ τί πέθανε ὁ ἀδελφός μου. Προσπάθησα ὅμως νὰ τὸν κάμω νὰ καταλάβει. Ἔφευγα μ' ἐπιμονὴ μακρυὰ ἀπὸ τὸ χαλασμένο χόρτο, καὶ στὰ τελευταῖα ὁ σοφός μου κατάλαβε.

— Τὸ χόρτο αὐτὸ μοῦ φαίνεται πὼς χάλασε, εἶπε.

Καὶ μοῦφερε φρέσκη ὡραία χλόη.

Ὡστόσο ὁ θάνατος τοῦ Ἀσπρούλη μ' ἔκανε σκεπτικό. Κινδύνευα ἴσως καὶ γὼ καὶ τὸ καλύτερο ἦταν νὰ κοιτάξω νὰ τὸ σκάσω. Ναί, ἀλλὰ πῶς;

Νὰ σηκώσω τὸ σκέπασμα μόνος μου, ἦταν ἀδύνατο. Νὰ περάσω ἀπὸ τὰ συρματάκια ἦταν τὸ ἴδιο ἀδύνατο, χωρὶς νὰ χάσω τὸ καύκαλό μου. Νὰ τρυπήσω μὲ τὴ γλῶσσα μου τὸ κουτί, οὔτε σκέψη. Τρυπῶ χαρτὶ ἢ καὶ χαρτόνι, ἀλλὰ ξύλο ποτέ. Ἔμεινα λοιπὸν μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ κάμει καμμιὰ ἀφηρημάδα ὁ ἀφέντης μου καὶ ν' ἀφίσει ἀνοιχτὸ τὸ κουτί.

Μιὰ φορά, καθὼς ὁ κ. Λεμὰν εἶχε τὸ κουτὶ ἀνοιχτό, τὸν φώναξαν ἀπ' ἔξω. Δὲν ἔχασα τὴν εὐκαιρία. Βγῆκα τρεχάλα, πέρασα τὸ τραπέζι, γλύστρησα ὡς τὸ πάτωμα... Ἐνόμιζα πὼς εἶχα σωθεῖ.

Ὅταν γύρισε, ὁ κ. Λεμὰν ξαφνίστηκε, μουρμούρισε κι' ἀρχισε νὰ ψάχνει. Ἐγὼ ζάρωσα σὲ μιὰ σκοτεινὴ γωνιὰ κι' ἔμεινα ἀσάλευτος. Ἀλλὰ ἐκεῖνος ἀκολούθησε τὴ γραμμὴ ποὺ εἶχα κάμει μὲ τὸ σάλιο μου καὶ μὲ πῆρε πάλι χαρούμενος στὸ χέρι του.

Φανταστεῖτε τὴ φούρκα μου. Καταριόμουνα τὸ σάλι, ποὺ μᾶς μαρτυρᾶ σὰν προδότης. Κι' ἄφισα πιὰ τὴν τύχη μου νὰ μὲ κάμει ὅ,τι ἤθελε.

Ἡ τύχη λοιπὸν ἦταν πιὸ σοφὴ ἀπὸ μένα. Ἕνα βράδυ ἔρχεται ἡ μικρούλα δεσποινὶς Λεμὰν καὶ μοῦ φέρνει τὸ μπισκοτάκι μου.

— Σοῦφερα καὶ γλυκό, μοῦ λέει, ἀλλὰ θέλω νὰ τὸ φᾶς στὸ χέρι μου.

Μὲ βάζει λοιπὸν στὴν παλάμη της, βάζει ἕνα κομματάκι γλυκὸ στὴν ἄκρη τοῦ δάχτυλού της, καὶ κάθεται στὸν καναπὲ νὰ κάνει γούστο.

Ἄρχισα νὰ γλυστρῶ πρὸς τὸ γλυκό. Ἀλλὰ ὁ νοῦς μου ἦταν ὁλοένα στὸ σχέδιό μου.

Στὸ σαλόνι ἦταν στρωμένο ἕνα παχὺ χαλί, ποὺ μπορεῖ κανεὶς νὰ πέσει χωρὶς κίνδυνο νὰ σκοτωθεῖ. Ἔγειρα λιγάκι στὸ δάχτυλο τῆς μικρῆς καὶ κράκ! πέφτω στὸ κενό. Τυχερὸς ἤμουν νὰ κυλήσω κάτω ἀπὸ τὸν καναπέ. Τοῦ κάκου ἔψαξε νὰ μὲ βρεῖ ἡ μικρούλα. Κρύφτηκα στὸ σκοτάδι καὶ περίμενα. Τ' ἄλλο πρωΐ, μόλις ἄνοιξε ἡ ὑπηρέτρια γιὰ ν' ἀερίσει τὸ δωμάτιο κι' ἔφυγε, σκαρφάλωσα κι' ἔφυγα ἀπὸ τὸ παράθυρο.

Ἐπιτέλους! Εἶμαι ἐλεύθερος!

Τώρα θὰ ὑφάνω ἕνα σκέπασμα στὸ καύκαλό μου, γιατὶ πλησιάζει τὸ φθινόπωρο, θὰ κοιμηθῶ ὡς τὴν ἄνοιξη κι' ὕστερα θ' ἀρχίσω πάλι τὴν ὡραία ζωή μου. Ἂς ἐλπίσω ὅτι θἄχω λιγότερες περιπέτειες.

ΦΟΚΙΩΝ ΦΑΛΕΡΟΣ

ΜΑΡΙΑ

Τὴν εἶχαν φέρει τὸ τελευταῖο φθινόπωρο, μαζὶ μὲ τὰ τριάντα κοριτσάκια, ποὺ ὁρίζει ὁ κανονισμὸς νὰ μπαίνουν κάθε χρόνο στὸ ἀγροτικό μας ὀρφανοτροφεῖο, ἀπὸ ἕνα ἄσυλο γιὰ μικρὰ παιδιά, ποὺ βρίσκεται σ' ἕνα πολυσύχναστο καὶ σκονισμένο δρόμο τῆς μεγάλης πολιτείας. Ἦταν πιὰ δέκα χρονῶν κι' ἔπρεπε νὰ περάσει σ' ἕνα ὀρφανοτροφεῖο μεγάλων κοριτσιῶν· τὴν ἔστειλαν στὸ δικό μας γιατ' ἦταν ἔτσι ἀδύνατη καὶ ψηλή,

Ἀργότερα, τὶς μακρυὲς ὧρες ποὺ τὴν ἐνοιάστηκα μὲ τόσο πόνο, μὲ τόση λαχτάρα, ἔψαξα προσεχτικὰ τὰ χαρτιά της. Ὄχι, δὲν εἶχε ἀρρωστήσει παρ' ἀπὸ ἀρρώστιες ποὺ παθαίνουν ὅλα τὰ παιδιά, ἰλαρά, κοκκύτη καὶ μιὰ γριππούλα λίγο πρὶν ἔρθει σ' ἐμᾶς.

Κι' ὡστόσο ἐγώ, καθὼς τὴν εἶδα γιὰ πρώτη φορὰ νὰ μπαίνῃ στὸ μακρύ, λευκὸ διάδρομο ποὺ φωτίζεται ἔτσι παράξενα ἀπ' τοὺς μεγάλους φεγγίτες κοντὰ στὴν ὀροφή, ὅπως ἦταν πολὺ ψηλὴ γιὰ τὴν ἡλικία της, μὲ τὰ μαβιά της μάτια στεφανωμένα ἀπὸ κείνους τοὺς βαθιοὺς γαλάζιους κύκλους, ποὺ λὲς καὶ πλάταιναν γιὰ νὰ σκεπάσουν μὲ τὸν ἴσκιο τους ὅλο τὸ προσωπάκι της, τὸ κατάλαβα πὼς ἦταν ἕνα παιδὶ ἀρρωστημένο. Ἦταν ἡ πρώτη αἰτία ποὺ μ' ἔκανε νὰ τὴν προσέξω. Νὰ ἕνα παιδάκι ποὺ πρέπει νὰ γελάσει, νὰ κινηθῆ, εἶχα σκεφτεῖ. Γιατὶ μοῦ φάνηκε πὼς τὸ σφιχτὰ κλεισμένο στοματάκι δὲ θἄχε ποτὲ ἀνοιχτεῖ στὸ γέλιο, ποτὲ τὸ ψηλὸ ὀκνηρὸ κορμὶ δὲ θἄχε κινηθεῖ στὸ ρυθμὸ τῆς γυμναστικῆς καὶ στ' ἀπότομα λυγίσματα τοῦ παιχνιδιοῦ. Ἔπειτα, αὐτὸ τὸ κοριτσάκι ποὺ τὄβλεπα, ποὺ τἀγγιζα κάθε μέρα, μοῦ ἔμενε πάντα πιὸ ξένο ἀπ' ὅλα τἄλλα παιδιά. Εἶχε κάτι ποὺ τὸ ἀπομόνωνε, ἴσως γιατὶ ποτὲ δὲν εἶχε μιὰ μητέρα, ποὺ νὰ χρησιμέψει γιὰ συνδετικὸς κρίκος στὴ μικρὴ κλεισμένη ψυχή του, μὲ τὸν πολὺ παράξενο κόσμο γύρω του· μοναχὰ δὲν τἄφτινα ἀπ' τὰ μάτια μου, τὸ παρακολουθοῦσα ἀσυνείδητα, παντοῦ. Ἦταν ποὺ ἡ στενὴ καρδιά μου δὲν μποροῦσε νὰ χωρέσῃ ὅλα ἐκεῖνα τὰ παιδάκια ποὺ μ' ἀγαποῦσαν σὰ μητέρα τους, κι' ἀποζητοῦσα ἕνα παιδί, ἕνα παιδὶ μονάχα, ὅλο δικό μου;

***

Μιὰ παράξενη στενοχώρια μ' ἔπνιγε, ὅταν ἔβλεπα τὴ μικρὴ Μαρία νὰ παίζῃ δίχως ὄρεξη καὶ νὰ κάθεται κουρασμένη.

Ὅλο τὸ χειμῶνα, οἱ μελανοὶ κύκλοι πάλαιψαν μὲ κάποιο τριανταφυλλὶ χρῶμα, ποὺ ἄνθιζε ποῦ καὶ ποῦ στὰ μάγουλά της· μὰ τὴν ἄνοιξη οἱ σκιεροὶ κύκλοι νίκησαν καὶ τὸ πρόσωπό της χλώμιασε καὶ μαράθηκε ὁλότελα

Τὸν Ἀπρίλη, τὰ χεράκια τῆς Μαρίας ἦταν ζεστά, ὅλο τὸ δεῖλι, καὶ σὲ λίγο δὲν περπατοῦσε πιά, σερνότανε· τὴν ἔβαλα σ' ἕνα μικρὸ δωμάτιο, δίπλα στὸ δικό μου.

Ἤμουν τρία χρόνια διευθύντρια στ' ὀρφανοτροφεῖο καὶ μοίραζα τὴν ἀγάπη μου καὶ τὸ ἐνδιαφέρο μου ἴσια σ' ὅλα τὰ παιδιά. Πῶς ἤθελα νὰ τὰ παρακαλέσω νὰ μὲ συχωρέσουν, γιατὶ τώρα ἔδινα ἀγάπη ποὺ ἐκεῖνα δὲν τὴ μοιραζόνταν.

Τἄβλεπα ἀκόμα στὰ παιχνίδια τους, στὰ μαθήματά τους, μὰ ἡ ψυχή μου δὲν ἦταν πιὰ ὅλη δική τους σὰν πρώτα.

Ὁ γιατρὸς ποὺ εἶδε τὴ Μαρία, εἶπε πὼς δὲν ἦταν τέλεια ἀπελπισία, μιὰ ἀδενίτιδα ἴσως θὰ περνοῦσε.

Σιγὰ-σιγὰ ὅλες τὶς ὧρες ποὺ τὰ καθήκοντα μἄφηναν ἐλεύθερες, τὶς περνοῦσα κοντὰ στὸ ἄρρωστο παιδάκι. Ἔτσι ἀδύναμο κι' ἀρρωστημένο ἐγκαταλείφτηκε· ἀκουμποῦσε τὸ κεφαλάκι του στὰ γόνατά μου καὶ μὲ κοίταζε ἀμίλητο· κάποτε προσπαθοῦσε νὰ χαμογελάσῃ, καὶ τὸ χαμόγελο ἐκεῖνο στὸ χλωμὸ πονεμένο πρόσωπο μοῦ ἔκανε περισσότερο κακὸ ἀπὸ κάθε κλάμμα.

Ὁ πυρετὸς δὲν ἔπεφτε πιά, ὁ γιατρὸς ἐρχόταν κι' ἔφευγε κουνώντας τὸ κεφάλι του δίχως νὰ λέει τίποτα. Μοῦ φαινόταν πὼς μὲ κρυφοκοίταζε μὲ οἶκτο. Γύριζα γρήγορα σκυφτὴ στὸ προσκεφάλι τοῦ παιδιοῦ.

Θαρρῶ πὼς ἐκεῖνο τὸν τελευταῖο καιρὸ ὅλα μου τὰ καθήκοντα εἶχαν πέσει πάνω στὴν καλὴ οἰκονόμο τοῦ σχολειοῦ. Μονάχα κάθε πρωὶ κατέβαινα καὶ προσευχόμουν μαζὶ μὲ τὰ παιδάκια, ἔχοντας πάντα στὸ νοῦ μου τὸ παιδὶ ποὺ ἦταν καταδικασμένο καὶ σὲ λίγο θὰ ἔλειπε. Ὅλη μου ἡ ζωὴ εἶχε συγκεντρωθεῖ σ' ἐκεῖνο τὸ κρεβατάκι. Τίποτα ἔξω ἀπ' τὴ μικρὴ κάμαρα δὲν εἶχε γιὰ μένα ἐνδιαφέρο.

Κάθε μέρα ἡ ἐξάντληση μεγάλωνε· ἡ Μαρία δὲν μποροῦσε πιὰ νὰ κινηθῆ. Ὅταν ἄνοιγε τὰ παράξενα μαβιά της μάτια καὶ τὰ ἔστρεφε πρὸς τὸ μέρος μου, ἕνα σκοτεινὸ κενὸ ἔμενε ἀνάμεσα στοὺς βολβοὺς καὶ στὶς κόγχες, καὶ μοῦ φαινόταν πὼς κάτι φριχτὸ ἐπαραμόνευε κεῖ μέσα...

Τὰ βράδυα, ἡ ἀναπνοή της γινόταν δύσκολη. Ἦταν νύχτες ποὺ ἔδηχε, ἔδηχε ὡς ποῦ αἰστανόμουν τὸ δικό μου στῆθος νὰ ξεσκίζεται ἀπὸ πόνο.

Κάποτε, ὅταν ὁ πυρετὸς ἦταν μεγάλος, παραμιλοῦσε. Δὲν μποροῦσα νὰ καταλάβω τί ἔλεγε· ἡ φωνή της εἶχε γίνει ἀδύνατη, σχεδὸν δὲν ἀκουγόταν. Ἕνα πρωὶ μοῦ φάνηκε πὼς ἐψιθύρισε «μαμμά!» Μιὰ βαθειὰ ἀπελπισία μ' ἔπνιγε. Παιδί μου! παιδί μου! ἔλεγα μέσα μου κι' ἡ ἀπόλυτη βεβαιότητα τοῦ χαμοῦ της μοῦ ἔφερνε ἴλιγγο.

***

Ἕνα βράδυ, στὶς ἀρχὲς τοῦ Ἰουνίου, ὁ καιρὸς ἔγινε βαρύς. Σύννεφα ζώσανε ἀπὸ παντοῦ τὴν ἐξοχή. Τὰ φύλλα τῶν δέντρων θρόϊζαν ἀδιάκοπα, πότε σιγὰ καὶ πότε δυνατότερα, σὰ νὰ τὰ τίναζαν ξαφνικὰ ρίγη. Γαλάζιες ἀστραπὲς ἐφώτιζαν ὅλο τὸ λευκὸ κτίριο καθὼς τὄβλεπα ἀπ' τὸ παράθυρο τοῦ μικροῦ δωματίου τῆς Μαρίας. Ἡ καρδιά μου δέθηκε, κατὰ τὰ μεσάνυχτα, ὁ ἀέρας δυνάμωσε κι' ἄρχισε νὰ βρέχει. Μιὰ βροχὴ δυνατή, βουερή, ἀναστάλαγη. Ἡ Μαρία ἔδηχε κείνη τὴ νύχτα. Ἔδηχε δίχως ἀνασασμό, δίχως στάση. Μιὰ στιγμὴ μπόρεσε νὰ πάρει μιὰ βαθειὰ ἀνάσα. Περίμενα νὰ ξαναβάλῃ ὥρα πολλή. Ἀσυναίστητα ἔσκυψα ἀπάνω της κι' ἔβαλα τὸ μάγουλό μου κοντὰ στὸ στόμα της. Ἔμεινα ἔτσι γιὰ λίγο περιμένοντας πὼς κάτι θὰ γινόταν, πὼς τὸ παιδὶ θἄρχιζε πάλι νἀναπνέει. Ὕστερα ἔτρεξα σὰν τρελὴ στὸ παράθυρο· μοῦ φαινόταν πὼς κάτι εἶχε χαθεῖ, κάτι εἶχε παραστρατήσει καὶ δερνόταν μέσα στὴ θύελλα.

Ἡ βροχὴ ἔβρεξε τὰ χέρια μου καὶ τὸ πρόσωπό μου καὶ μὲ συνέφερε λίγο, μὰ αἰστανόμουν ἄρρωστη, κουρασμένη. Γύρισα κι' ἐκάθησα δίπλα στὸ λευκὸ κρεβάτι· ὁ ἀέρας κουνοῦσε τὸ λαμπιόνι τοῦ ἠλεκτρικοῦ ποὺ κρεμόταν στὴ μέση τῆς κάμαρας· ἴσκοι χορεύαν στοὺς τοίχους καὶ τοὺς παρακολουθοῦσα μ' ἕνα ἀνεξήγητο ἐνδιαφέρο. Στὸ τέλος τὰ μάτια μου στράφηκαν στὸ παιδί. Τὰ γλυκὰ ματόφυλλα εἶχαν ἁπαλὰ κατεβεῖ πάνω στὰ μαβιὰ μάτια, οἱ βλεφαρίδες ἔριχναν μακρὺ τὸν ἴσκιο τους στὰ βαθουλωμένα μάγουλα. Κι' ἦταν σ' ὅλο τὸ μικρὸ προσωπάκι μιὰ ἔκφραση ἀνακούφισης κι' ἐμπιστοσύνης ποὺ δὲν τοῦ εἶχα δεῖ τὴν ὅμοια ὅσο ἦταν ζωντανό. Τὸ κοίταζα ἔτσι βουβὴ κι' ἀκίνητη ὅλη τὴ νύχτα. Τζιτζίκια, μυριάδες τζιτζίκια βούϊζαν στὸ κεφάλι μου. Μέσα βαθειὰ στὴν ψυχή μου κάτι ἔκλαιγε, μιὰ φωνὴ ποὺ δὲν τὴν ὁρίζα ἔλεγε στὸ πεθαμένο ξένο παιδὶ ὅλα τὰ γλυκὰ καὶ πονεμένα λόγια ποὺ μονάχα οἱ μητέρες ξέρουν νὰ ποῦν στὰ παιδιά τους.

ΜΥΡΙΝΗ

ΠΡΑΣΙΝΟΙ ΚΑΙ ΒΕΝΕΤΟΙ

Μυθιστόρημα ὑπὸ ANDRÉ BRUYÈRE

—Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο—

— Δὲν εἴσαστε καθόλου ξαδέλφια, λέει μ' ἕναν τόνο ποὺ δὲν ἐπιδέχεται ἀντίρρηση στὶς ἀνηψιές του ποὺ ἔχουν κιόλας ἀρχίσει νὰ χάνουν τὸ θάρρος τους. Στὶς Καστανιὲς ὑπάρχει μόνο ἕνα σπίτι βέβαια, ἀλλὰ σ' αὐτὸ κατοικοῦν δυὸ οἰκογένειες ξεχωριστές.

Ἡ κυρία Ἀγλαΐα ἐπιβεβαιώνει τὰ λόγια τοῦ ξαδέλφου της.

— Δὲν ἔχετε καμμιὰ συγγένεια μὲ τὶς μικρὲς συνταξιδιώτισσές σας, λέει στἀνήψια της. Πῆτε τους γρήγορα ἀντίο καὶ πᾶμε στὸ σπίτι μας.

Ὅλα τὰ παιδιὰ κατσουφιάζουν. Κοιτάζουν τὸν παπὰ νοιώθοντας ἐξ ἐγστίκτου ὅτι ἀπ' αὐτὸν θὰ βροῦν κάποια βοήθεια, ἀλλὰ δὲν βλέπουν στὰ μάτια του παρὰ ἕνα λυπημένο βλέμμα. Ἡ ἀλήθεια εἶναι σκληρή, ἀλλὰ πρέπει νὰ ὑπακούσουν. Ὁ θεῖος Βαρνάβας δίνει κιόλας τὶς διαταγές του μὲ ὕφος στρατιωτικό. Προχωρεῖ μὲ βῆμα ζωηρὸ καὶ ὅλοι τὸν ἀκολουθοῦν, οἱ μεγάλοι σκεπτικοί, οἱ μικροὶ ἀνήσυχοι. Νὰ τὸ σπίτι, μεγάλο καὶ ὡραῖο, κάτω ἀπὸ τὴν κατακόκκινη σκεπή του. Καὶ τὰ παιδιὰ ἐξακολουθοῦν νὰ μὴ μποροῦν νὰ καταλάβουν πῶς γίνεται αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, νὰ ζοῦν δυὸ οἰκογένειες χωριστὰ στὸ ἴδιο σπίτι. Στὸ Παρίσι εἶναι βέβαια φυσικό, ἀλλὰ στὴν ἐξοχὴ φαίνεται ἀκατανόητο.

Νὰ ὅμως ποὺ τώρα ὅλοι μαζεύτηκαν στὸ μεγάλο πλατύσκαλο. Ὁ παπὰς βιαστικὸς ἀποχαιρετάει τρυφερὰ τοὺς μικροὺς του φίλους· καὶ τώρα ποὺ ἔφυγε κι' αὐτός, τὰ παιδιὰ νοιώθουν τὸν ἑαυτό τους πιὸ ἔρημο μπροστὰ στοὺς ἄγνωστους συγγενεῖς τους. Ἀνεβαίνουν τὴ σκάλα κι' ἐδῶ πιὰ χωρίζονται ὁριστικά. Τὸ διαμέρισμα τῆς θείας Ἀγλαΐας εἶναι ἀπὸ τὸ δεξὶ μέρος, τοῦ θείου Βαρνάβα ἀπ' ἀριστερό. Τὰ κορίτσια καὶ τἀγόρια πρέπει νὰ χωρισθοῦν. Ὁ Σουλπίκιος βάζει τὶς βαλίτσες μπροστὰ σὲ κάθε πόρτα καὶ καθένας μπαίνει στὸ διαμέρισμά του.

Οἱ μικροὶ ταξιδιώτες τἄχουν ἐντελῶς χαμένα καὶ δὲν τολμοῦν νὰ διαμαρτυρηθοῦν. Τὶς πρῶτες στιγμὲς μένουν ἄφωνοι κι' ἀμίλητοι.

Ἡ θειὰ-Ἀγλαΐα κάθησε στὴν πολυθρόνα της, στὸ κομψὸ καὶ περιποιημένο σαλονάκι της. Ἀπέναντί της στεκόνταν σὲ μιὰ γραμμὴ οἱ τέσσερις ἀνηψιοί της καὶ γίνεται ἡ γνωριμιά. Παρ' ὅλο της τὸ ὕψος καὶ τὰ μαῦρα της φορέματα, ἡ θειὰ-Ἀγλαΐα φαίνεται πολὺ καλή.

— Πῶς σᾶς λένε; ρωτᾶ τἀνήψια της.

Τὰ ξέρει πολὺ καλὰ τὰ ὀνόματα τῶν ἀνηψιῶν της, ποὺ δὲν τοὺς εἶχε γνωρίσει παρὰ πολὺ μικρούς, ἀλλὰ ἡ και-

νούργια αὐτὴ παρουσίαση ἔπρεπε νὰ γίνῃ γιὰ νὰ διαλυθῇ ὁριστικὰ ὁ πάγος.

Ὁ μεγάλος ἀπαντᾷ γιὰ ὅλους. Εἶναι ἕνα ὡραῖο ἀγόρι δώδεκα ἐτῶν ὁ Παῦλος, ψηλὸ καὶ καλοκαμωμένο. Ὁ Γιαννάκης, ὁ δεύτερος, τοῦ μοιάζει, μόνο ποὺ εἶναι πιὸ μικροκαμωμένος καὶ πιὸ ἥσυχος. Ὁ Πετράκης, ὁ τρίτος, εἶναι ἕνα ζωηρὸ διαβολόπαιδο, ποὺ ὅλη ὥρα βρίσκεται σὲ κίνηση. Ὁ Γιῶργος, ὁ τελευταῖος, ποὺ εἶναι μόνο πέντε χρονῶν, εἶναι ἀδύνατος καὶ λεπτοκαμωμένος, ἔχει ἕνα πρόσωπο σὰν κορίτσι καὶ δὲν ἐννοεῖ νὰ τὸν φωνάζουν ἀλλοιῶς παρὰ Ζοζό.

«Τώρα θὰ σᾶς κάνω τὸ βάτραχο . . .» (Σελ. 390, στ. α'.)

— Εἴσαστε φρόνιμοι; ἐξακολουθεῖ ἡ θειά.

— Ὄχι καὶ πολύ, ὁμολογεῖ ὁ Παῦλος, ὄχι πάντοτε, θέλω νὰ πῶ, ἀλλὰ ὁπωσδήποτε . . .

— Εἴμαστε πολὺ φρόνιμοι, βεβαιώνει ὁ Πέτρος, ποὺ βρίσκει ὅτι κάθησε ἀρκετὴ ὥρα ἀκίνητος καὶ γλυστρᾶ μαλακὰ ἀπὸ τὴν πολυθρόνα του στὸ πάτωμα.

— Τί κάνεις αὐτοῦ, μικρέ μου, κάθησε στὴ θέση σου, ἀρχίζει νὰ λέει ἡ θεία.

— Τώρα θὰ σᾶς κάνω τὸ βάτραχο καὶ θὰ δῆτε τί νόστιμο ποὺ εἶναι καὶ πόσο θὰ σᾶς διασκεδάσῃ, ἀπαντάει ὁ Πέτρος.

Κι' ἀρχίζει νὰ χοροπηδᾶ καὶ νὰ βγάζῃ ἄγρια «κοάξ-κοάξ», ποὺ ἀναστάτωσε τὸ μικρὸ σαλονάκι τὸ τόσο εἰρηνικὸ ὡς ἐκείνη τὴ στιγμή.

— Ἡσύχασε, παιδί μου, ἡσύχασε, ἱκετεύει ἡ καϊμένη ἡ θεία ποὺ ἀρχίζει νὰ ἔχει σοβαρὲς ἀνησυχίες γιὰ τὴ φρονιμάδα τῶν ἀνηψιῶν της.

Ἡ ἴδια δὲν φαίνεται νὰ θαυμάζῃ καὶ πολὺ τὰ κατορθώματα τοῦ Πέτρου, ἀλλὰ οἱ ἄλλοι δὲν δείχνουν τὴ δική της ἀδιαφορία. Καὶ νὰ ποὺ ὁ Παῦλος ἀρχίζει νὰ κάνει κι' αὐτὸς τὸ ἴδιο, καὶ τώρα πάνω στὸ χαλὶ τοῦ σαλονιοῦ εἶναι δυὸ βάτραχοι ποὺ χοροπηδοῦν, ποὺ φωνάζουν, ποὺ ἀναποδογυρίζουν ὁ ἕνας τὸν ἄλλο, ποὺ πετοῦν τὰ μαξιλάρια κατ' ρίχνουν κάτω τὶς καρέκλες, ἐνῶ ὁ Ζοζὸς ἐνθουσιασμένος ἀπὸ τὰ κατορθώματα τῶν ἀδελφῶν του, πηδᾶ ἀπὸ τὴ χαρά του πάνω στὴν ὡραία πολυθρόνα, τὴν ντυμένη μὲ οὐρανὶ μεταξωτό.

— Χριστέ μου! φωνάζει ἡ δυστυχισμένη θειά, θὰ μοῦ τὰ σπάσουν ὅλα!

Δὲν κατορθώνει ὅμως νὰ πιάσει τὰ δυὸ τρελλόπαιδα. Εὐτυχῶς ποὺ ἡ Πουλχερία, ἀκούγοντας τὸ φοβερὸ ἐκεῖνο ταβατούρι, ἐμφανίζεται στὴν πόρτα μὲ τὴ σκούπα στὰ χέρια. Κι' ἡ ἐμφάνισή της εἶναι τόσο τρομερή, ποὺ μονομιᾶς ὅλος ὁ θόρυβος ἔπαψε.

Οἱ ἐπαναστάτες κάπως ντροπιασμένοι σταματοῦν ἀμέσως τὰ παιχνίδια τους καὶ παίρνουν μιὰ στάση πιὸ φρόνιμη. Ἡ θειὰ Ἀγλαΐα, ταραγμένη ἀκόμα, δηλώνει ὅτι εἶναι καλύτερο νὰ φύγουν ἀπὸ τὸ σαλόνι καὶ ν' ἀνεβοῦν ἐπάνω γιὰ νὰνοίξουν τὰ παιδιὰ τὶς βαλίτσες τους.

— Μὰ λείπει ἕνας! φωνάζει μὴ βλέποντας παρὰ τρία μόνον σκουφάκια ναυτικά. Λείπει ὁ Γιαννάκης.

— Ἐδῶ εἶμαι, ἀπαντᾶ μιὰ ἥσυχη φωνή.

Κι' ἡ θειὰ Ἀγλαΐα, τρομοκρατημένη, διακρίνει δυὸ παπούτσια, ποὺ ξεπροβάλλουν ἀπ' τὸ βάθος ἑνὸς ντουλαπιοῦ.

— Θεέ μου, τί κάνεις ἐκεῖ μέσα; φωνάζει.

Ἀνοίγει ἐντελῶς τὸ φύλλο τοῦ ντουλαπιοῦ καὶ βλέπει τὸν κὺρ-Γιαννάκη νὰ κάθεται ἀναπαυτικὰ πάνω σ' ἕνα σωρὸ ἀπὸ παλιὰ βιβλία.

— Ὅλο μὲ τὰ χαρτιὰ ἀνακατεύεται αὐτὸς ἐδῶ, δηλώνουν οἱ ἀδελφοί του. Οὔ, δὲν ντρέπεσαι, σοφολογιώτατε!

Ὁ σοφολογιώτατος ἐγκαταλείπει μὲ μεγάλη λύπη τὸ ἄσυλό του, καὶ βεβαιώνει τὴ θειά του μὲ σοβαρὸ ὕφος:

— Ἔχετε βιβλία πολὺ ἐνδιαφέροντα, θειά μου.

— Θὰ στὰ δανείσω, ὑπόσχεται ἡ δυστυχισμένη θειὰ ποὺ προβλέπει πολὺ σκοτεινὸ τὸ μέλλον.

Ἀναστενάζει ἀνεβαίνοντας τὴ μεγάλη σκάλα τοῦ σπιτιοῦ, ποὺ ἦταν μοναδική καὶ γι' αὐτὸ τὸν λόγο κοινὴ καὶ γιὰ τοὺς δυὸ ἑνοίκους. Νὰ οἱ κάμαρες τῶν παιδιῶν. Εἶναι πολὺ χαριτωμένες αὐτὲς οἱ μικρὲς φωτεινὲς καμαρούλες, ἐπιπλωμένες μὲ γυαλιστερὰ μπρούντζινα κρεβάτια καὶ ἀνοικτόχρωμα ἔπιπλα. Εἶναι δύο ἀλλὰ συνεχόμενες, καὶ τὰ μεγάλα κρεβάτια χωροῦν τὸ καθένα ἀπὸ δυὸ παιδιά.

— Θὰ εἴμαστε πολὺ ὡραῖα ἐδῶ, βεβαιώνει ὁ Παῦλος.

Καὶ θέλοντας νὰ φανῇ πρόθυμος, βοηθάει τὴ θεία του νὰνοίξῃ τὴ βαλίτσα του. Λέει μάλιστα:

— Μὴν κάνετε αὐτὸ τὸν κόπο, θεία μου· θὰ τὰ τακτοποιήσουμε μόνοι μας τὰ πράγματά μας.

Καὶ συνδυάζοντας τὶς πράξεις μὲ τὰ λόγια, ἁρπάζει ἕνα ζευγάρι παπούτσια καὶ τὸ πετάει στὸ ἀνοικτὸ ντουλάπι. Ὁ Πέτρος ἐνθουσιασμένος τὸν μιμεῖται.

Ἀλλὰ ὤ, δυστυχία! Τὸ ἄσπρο παντελόνι ποὺ πετάχθηκε μ' αὐτὸν τὸν τρόπο, ἄλλαξε διεύθυνση κι' ἔπεσε μ' ὁρμὴ πάνω στὸ τζάκι, ὅπου ἀναποδογύρισε ἕναν κηροστάτη ποὺ πέφτει κάτω μὲ μεγάλο κρότο, παρασύροντας κι' ἕνα γυάλινο βάζο.

— Ἀδέξιε! φωνάζει ὁ Παῦλος.

— Ἀδέξιε! φωνάζει κι' ὁ Ζοζὸς ποὺ βγάζει τὰ μαντήλια του ἀπὸ τὴ βαλίτσα καὶ τὰ χώνει μέσα στὴ λεκάνη.

— Φύγετε, φύγετε, φωνάζει ἡ θειὰ Ἀγλαΐα, προτιμῶ καλύτερα νὰ τὰ κάνω ὅλα μόνη μου.

Οἱ ἔνοχοι, ἂν καὶ ντροπιασμένοι, θέλουν νὰ μείνουν· συναντοῦν στὴν πόρτα τὴν Πουλχερία, ποὺ μ' ὅλη τὴν κουφαμάρα τῆς ἄκουσε τὸ βάζο ποὺ ἔσπασε κι' ἔτρεξε νὰ ἰδεῖ τί τρέχει. Καὶ μοναχὰ τὸ πρόσωπο τῆς γριᾶς ὑπηρέτριας ἀρκεῖ γιὰ νὰ δώσῃ φτερὰ στοὺς ταραχοποιούς.

«Καὶ μοναχὰ τὸ πρόσωπο τῆς γριᾶς ἀρκεῖ γιὰ νὰ δώσῃ φτερὰ στοὺς ταραχοποιούς.» (Σελ. 390, στ. γ'.)

(Ἀκολουθεῖ) ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ
(Ἐθνικοῦ Ἀριστείου Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν)

ΕΝΑ ΠΑΙΔΙ ΜΕ ΤΡΕΙΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ

ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

μὲ σκίτσα τῆς δ. ΑΙΔΑΣ ΚΑΡΑΚΑΛΟΥ

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

Τὸ βέβαιο εἶναι πῶς πολλὲς φορὲς βρεθήκαμε στὴν Ἀττική, κοντὰ στὴν Ἀθήνα· τὴν τριγυρίσαμε μπορῶ νὰ πῶ· ἀλλὰ δὲν μπήκαμε μέσα. Κι' ὕστερ' ἀπὸ τόσες πόλεις ποὺ εἶχα ἰδεῖ, πῶς παθοῦσα νἄβλεπα τὴ μεγαλύτερη καὶ τὴν ὡραιότερη!

3. Στὰ πεταχτὰ

Τώρα θὰ σᾶς πῶ στὰ πεταχτὰ μερικές μου θύμησες, θὰ σᾶς δώσω μερικὲς εἰκόνες ποὺ διατηρῶ ἀπὸ τὰ τελειωτα αὐτὰ ταξίδια μου.

Ἡ Χαλκίδα, ἡ συμπαθητική μου χωρούλα, κάθεται μὲ χάρη στὴν ἄκρη ἑνὸς πορθμοῦ. Ὁ Εὔριπος αὐτὸς ποὺ χωρίζει τὴν Εὔβοια ἀπὸ τὴ Βοιωτία, εἶναι μιὰ στενή, παιχνιδιάρικη θαλασσίτσα, ποὺ σὲ διασκεδάζει μὲ τὰ τρελά της καμώματα. Γιατί τὰ νερά της ἐκεῖ διαρκῶς ἀνεβοκατεβαίνουν! Μερικὲς μάλιστα μέρες φτάνουν σὲ τέτοιο ὕψος καὶ πάλι σὲ τέτοιο βάθος, ποὺ ὁ πορθμὸς πότε σοῦ φαίνεται γεμάτος, ξέχειλος, καὶ πότε μισαδειανός. Εἶναι ἡ παλίρροια μὲ τὶς πλημμυρίδες της καὶ μὲ τὶς ἀμπώτιδές της. Καὶ ποιός, νομίζετε, τ ρ α β ᾶ αὐτὰ τὰ νερά, καὶ πότε τἀνεβάζει, πότε τἀφίνει νὰ πέφτουν; Τὸ Φεγγάρι, παιδιά μου! Καὶ γι' αὐτὸ τὶς ἡμέρες τοῦ φεγγαριοῦ ἡ παλίρροια εἶναι πιὸ ζωηρή. Στὰ κάγγελα τῆς γέφυρας, μὲ τὸ Φάνη, χαζεύαμε ὧρες. Καὶ μόνο στὴ Χαλκίδα ὁ Πανάγαρης μᾶς μάλωνε ποὺ ἀργούσαμε ὅταν βγαίναμε ἔξω . . .

* * *

Ἀξέχαστη γιὰ μένα κι' ἡ Νέα Κόρινθο. Μικρὴ πόλη, μὰ ἡ πιὸ κανονικὴ ἀπ' ὅσες εἶδα. Ἴσιοι δρόμοι παντοῦ, ὄμορφες πλατεῖες, δημόσιοι κῆποι μὲ πεῦκα κι' ἄλλα δέντρα πολλά. Μόνο τὰ σπίτια δὲν ὑψώνουνται πολύ, σὰ νὰ φοβοῦνται... μὴν πέσουν. Κι' αὐτὸ εἶναι. Γιατί ἡ Νέα Κόρινθο χτίστηκε μετὰ τὸ φοβερὸ σεισμὸ τοῦ 1856 ποὺ γκρέμισε τὴν Παλιά.

Εἴχαμε πάει κεῖ τέλη τοῦ Σεπτέμβρη, ποὺ γινόταν ἕνα μεγάλο ἐμπορικὸ πανηγύρι. Ἀπ' ὅλα τὰ χωριὰ τῆς Κορινθίας, ὀρεινὰ καὶ παράλια, πλούσια ὅλα ἀπὸ σταφίδα, δημητριακά, γιδοπρόβατα, εἶχαν μαζευτεῖ χιλιάδες χωρικοί, ποὺ κουβαλοῦσαν τὰ λογῆς-λογῆς πράμματά τους. Τί ροδοκόκκινα πρόσωπα! τί λεβέντικα κορμιά! τί ὄμορφες φορεσιές! Καὶ τί διασκέδαση στὸ πανηγύρι ἐκεῖνο!

Ἡ ἀρχαία Κόρινθο ἀπέχει ὡς μισὴ ὥρα. Τὰ ἐρείπιά της ἁπλώνουνται στὰ ριζοβούνια τοῦ Ἀκροκόρινθου, τοῦ ψηλοῦ βουνοῦ, ποὺ στὴν κορφή του ἤταν ἡ Ἀκρόπολη. Ὅταν ἀνεβήκαμε κεῖ-πάνω, ὁ Πανάγαρης μᾶς εἶπε:

— Ἐδῶ ἦταν μιὰ φορὰ ἡ πιὸ πλούσια πόλη τοῦ κόσμου! Εἶχε ἀπάνω ἀπὸ τρακόσιες χιλιάδες κατοίκους κι' ἡ ζωὴ ἦταν τόσο διασκεδαστικὴ μὰ καὶ τόσο πολυέξοδη, ποὺ καὶ πλούσιος δύσκολα μποροῦσε νὰ ζήσῃ ἐκεῖ. Νὰ κεῖ-κάτω κι' ὁ Ἰσθμός, ποὺ τὸν ἔκοψαν γιὰ νὰ ἑνώσουν τὸ Σαρωνικὸ μὲ τὸν Κορινθιακὸ καὶ νὰ συντομέψουν τὸ θαλάσσιο ταξίδι. Ἐκεῖ, τὸν παλιὸ καιρό, γίνονταν τὰ Ἴσθμια, πανελλήνια γιορτὴ πρὸς τιμὴ τοῦ Ποσειδώνα, τοῦ θεοῦ τῆς θάλασσας, μὲ ἀγῶνες. Νὰ καὶ τὸ Λουτράκι μὲ τὶς θαυματουργές του πηγές, ποὺ τόσος κόσμος βαίσκει τὴν ὑγειά του. Κι' ἐκεῖ θὰ μποροῦσα νὰ κάμω τὰ λουτρά μου, ἂν δὲν τἄκανα... ἀλλοῦ.

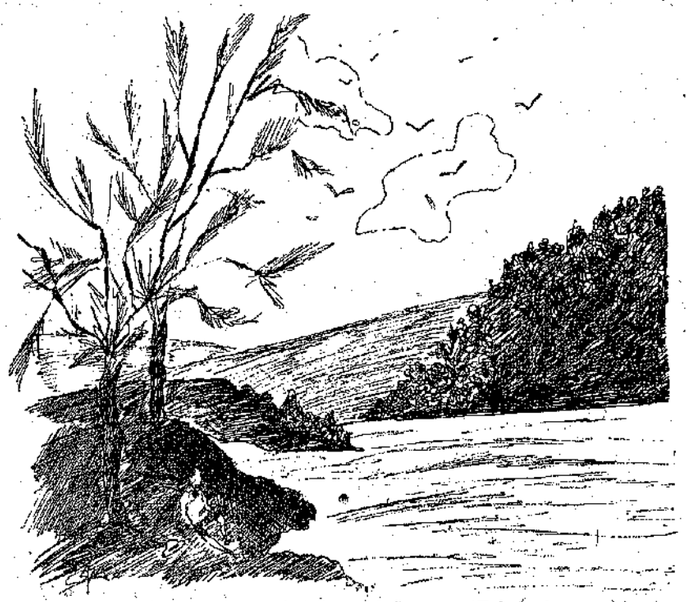

«Ὁ Πηνειός, τὴ σχίζει ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη...» (Σελ. 391, στ. γ'.)

* * *

Στὴ Θεσσαλία, δυὸ εἶναι οἱ ὡραιότερες τοποθεσίες: τὰ Μετέωρα καὶ τὰ Τέμπη. Τὶς ἑνώνει ὁ ποταμὸς Πηνειός, ποὺ βρέχει τὴ μιὰ στὴν ἀρχή του καὶ τὴν ἄλλη στὸ τέλος του.

Τὰ Μετέωρα τὰ εἴδαμε ὅταν πήγαμε στὴν κωμόπολη Καλαμπάκα. Ὀχτακόσιοι μαῦροι, ἄγριοι βράχοι ξεφυτρώνουν ἀπὸ τὴ γῆ καὶ σὰ στύλοι ὑψώνουνται ὡς πενήντα μέτρα. Τὸ θέαμα τῆς πελώριας αὐτῆς φυσικῆς κιονοστοιχίας εἶναι ἀληθινὰ θαυμάσιο, καὶ τὴ νύχτα φοβερό. Ἐμεῖς, εὐτυχῶς, τὸ εἴδαμε πρωΐ μὲ ἥλιο ποὺ χρύσωνες τὶς κορυφές, καὶ μὲ δροσερὸ ἀεράκι ποὺ μᾶς ἔφερνε τὰ κελαδήματα τῶν πουλιῶν καὶ τὸ γλυκὸ μουρμούρισμα τοῦ ποταμοῦ.

Εἴκοσι ἀπ' αὐτοὺς τοὺς βράχους κρατοῦν στὶς κορφές τους καὶ στὰ πλευρά τους πολλὰ μοναστήρια, ποὺ μόνο σὲ λίγα – πέντ' ἕξη, — ζοῦν ἀκόμα καλόγεροι. Τἄλλα εἶναι ἔρημα. Δύσκολο ν' ἀνέβῃ κανεὶς ὡς ἐκεῖ-πάνω. Πρέπει νὰ μπῇ σ' ἕνα κρεμαστὸ δίχτυ, ποὺ τὸ τραβοῦν ἀπὸ πάνω μὲ μηχανισμό. Ὑπάρχουν ὅμως κι' ἀνεμόσκαλες ἀπὸ σκοινιά, γιὰ τοὺς πιὸ τολμηροὺς, ὑπάρχουν καὶ φυσικὰ σκαλοπάτια στοὺς βράχους γιὰ ὅσους μποροῦν νὰ σκαρφαλώνουν σὰν ἀγριόγατοι. Ἐμεῖς δὲν ἀνεβήκαμε . . .

Τὰ Τέμπη ἀπέχουν λίγες ὧρες. Ὁ Ὄλυμπος, τὸ περίφημο βουνό, ποὺ στὴν κορφή του, ὅπως πίστευαν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες, ζοῦσαν οἱ θεοί, στὰνατολικά του χαμηλώνει σιγὰ-σιγά, ὥς που τελειώνει σὲ μιὰ κοιλάδα. Τὰ χαμηλὰ αὐτὰ μέρη τοῦ Ὀλύμπου εἶναι καταδασωμένα ἀπὸ πελώρια πλατάνια, καστανιές, πεῦκα καί, πιὸ ψηλά, ἀπὸ ἔλατα. Μὰ οἱ κορφές του εἶναι γυμνές. Ἀπὸ τἄλλο μέρος εἶναι ἡ Ὄσσα, βουνὸ τὸ ἴδιο ὄμορφο μὰ χαμηλότερο. Κι' ἀνάμεσα στὰ δυὸ βουνὰ ἀνοίχεται ἡ κοιλάδα τῶν Τεμπῶν, ποὺ ὁ Πηνειὸς τὴ σχίζει ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη.

Ἡ ὀμορφιά της εἶναι ἀπερίγραπτη! Ἴσως σὲ κανένα μέρος τοῦ κόσμου δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ ἰδῇ τέτοια πλούσια, μεγάλη, πυκνή, σφιχτοδεμένη κι' ὁλόδροση πρασινάδα, ἀπὸ δέντρα, θάμνους καὶ κισσοὺς ποὺ τὰ περιπλέκουν.—κι' αὐτὰ ὅλα ἀπάνω ἀπὸ νερὰ ποὺ τὰ καθρεφτίζουν, ἢ ἀνάμεσα σὲ νερὰ ποὺ τρέχουν

ἀπὸ ψηλά. Κι' ὅσο γιὰ κελαδήματα, ποτέ, πουθενὰ δὲν ἄκουσα τέτοια συναυλία ἀπὸ περδίκια, καρδερίνες, σπίνους, κορυδαλοὺς. Εἶναι ἀληθινὸ θαῦμα τῆς φύσης. Καὶ νὰ συλλογιέμαι πὼς τὸ θαῦμα αὐτὸ τὸκανε ἕνας... σεισμός, ποὺ μιὰ φορά, στὰ πολὺ παλιὰ χρόνια, χώρισε τὸν Ὄλυμπο ἀπὸ τὴν Ὄσσα κι' ἄνοιξε τὸ δρόμο στὰ θεσσαλικὰ νερά, ποὺ ὧς τότε ἀποτελοῦσαν μιὰ λίμνη, γιὰνὰ χυθοῦν στὴ θάλασσα καὶ νὰ ξεσκεπάσουν ἔτσι αὐτὴ τὴ γῆ, ποὺ εἶναι τώρα ἡ πιὸ πλούσια, ἡ πιὸ εὔφορη στὴν παλιὰ Ἑλλάδα!

* * *

Τὸ Πήλιο! Τὸ καταπράσινο θεσσαλικὸ βουνὸ μὲ τἀσπρα, τὰ χαριτωμένα χωριά του, τί μαγεία!

Ὅταν ἤμαστε στὴ Ζαγορά,— ἕν' ἀπ' τὰ ὡραιότερα χωριὰ τοῦ Πηλίου,—ἕνας φίλος τοῦ Πανάγαρη, κοσμογυρισμένος, μᾶς ἔλεγε: «Ὅλα τὰ δέντρα, κι' ὅλα τὰ φυτά, κι' ὅλα τὰ λουλούδια ποὺ μπορεῖ κανεὶς ν' ἀπαντήσῃ στὶς πιὸ ζεστὲς καὶ στὶς πιὸ ψυχρὲς χῶρες τῆς Εὐρώπης, τὰ βρίσκει κανεὶς μαζεμένα στὸ Πήλιο. Ἰδέστε! Κάτω, λεμονιὲς καὶ πορτοκαλιές, ἀμπέλια καὶ δημητριακά. Πιὸ πάνω, ἐλιές. Πιὸ πάνω, βελανιδιές. Πιὸ πάνω, ἔλατα!»

* * *

Τί πανόραμα ἀπὸ μιὰ κορφὴ τοῦ Πηλίου! Φαινόταν ὅλο τὸ Αἰγαῖο μὲ τὰ νησιά του καὶ μὲ τὰ νησάκια του καί... ὅλη σχεδὸν ἡ Ἑλλάδα! Ποτὲ ἡ χώρα μας δὲν μοῦ φάνηκε πιὸ ὄμορφη κι' ἡ πατρίδα μας πιὸ ἀγαπητή! Καθὼς τὴν εἶδα ἀπὸ μιὰ κορφὴ τοῦ Πηλίου, ἔτσι γαλανή, πράσινη, ἄσπρη, ἡλιόλουστη, τὴν ἔκλεισα στὴν ψυχή μου!..

4. Ὁ θάνατος τοῦ Πανάγαρη

Μέσα τοῦ Ὀχτώβρη,—ἕνα χρόνο κι' ἕξη μῆνες ἀπὸ τότε ποὺ μὲ πῆρε ὁ Πανάγαρης,—ἤμαστε στὴ Σύρα.

Ἦταν ἡ δεύτερη φορὰ ποὺ πηγαίναμε κεῖ κι' ἤξερα καλὰ τὴν ἄσπρη, τὴ μαρμαροστρωμένη αὐτὴ Ἑρμούπολη, ποὺ ὑψώνεται σὰν ἀμφιθέατρο στὴν πλευρὰ ἑνὸς λόφου, μὲ μιὰ ἐκκλησιὰ κεῖ-ψηλά, τὴν Ἀνάσταση.

Χτίστηκε στὰ χρόνια τῆς Ἐπανάστασης ἀπὸ πρόσφυγες Χιῶτες, Ψαριανοὺς καὶ Σμυρνιούς. Πλούσια πόλη, ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανική, ἔχει ὡραίους δρόμους ἀπὸ τὴν παραλία ὧς ἀπάνω, ὄμορφα σπίτια, μεγαλόπρεπες ἐκκλησιές, ὅλων τῶν εἰδῶν τὰ φιλανθρωπικὰ καταματα, ἕνα πελώριο κτίριο ὅπου εἶναι συγκεντρωμένα ὅλα τὰ δημόσια γραφεῖα, —τέτοιο δὲν εἶδα πουθενά!— ναυπηγεῖο, βυρσοδεψεῖα, νηματουργεῖα, ἁλουργεῖα. Τὴν πλατεῖα τὴ στολίζει τὸ ἄγαλμα τοῦ ἥρωα Ναύαρχου Μιαούλη.

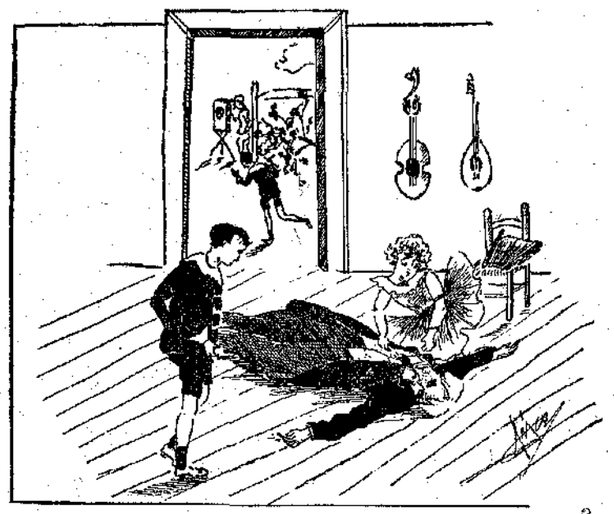

«Ὁ Πανάγαρης ἄσπρισε ὅλος κι' ἔπεσε κάτω ξερός». (Σελ. 392, στ. β'.)

Νὰ πῶ τώρα πὼς ἡ Σύρα κάνει καὶ περίφημα λουκούμια; Μὰ καὶ ποιὸ παιδὶ δὲν τὰ ξέρει τὰ «συριανά»;

Στὴν παραλία, κοντὰ στὸ Νησάκι, εἴχαμε στήσει πάλι τὸ θεατράκι μας καὶ δουλεύαμε καλούτσικα. Τὰ βαπόρια καὶ τὰ καράβια δὲν ἔλειπαν ἐκεῖνο τὸν καιρὸ ἀπὸ τὸ μεγάλο ἐμπορικὸ λιμάνι τῆς Ἑρμούπολης, κι' ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς ντόπιους —τί καλοὶ ἄνθρωποι!— εἴχαμε πάντα στὴν παράστασή μας περαστικούς, προπάντων θαλασσινούς.

Ὁ Πανάγαρης φαινόταν εὐχαριστημένος. Ἔλεγε πὼς τὰ λουτρὰ ποὺ εἶχε κάνει τὰ δυὸ περασμένα καλοκαίρια,— γιατὶ ξαναπήγαμε στὴν Αἰδηψό,—τὸν ὠφέλησαν πολύ. Καὶ μολονότι δὲν κρατοῦσε πιὰ αὐστηρὴ δίαιτα,—στὸ τέλος μάλιστα εἶχε ξεθάρρευτεῖ κι' ἔτρωγε πάλι ἀπ' ὅλα,— ἐλπίζε πὼς τὴν εἶχε γλυτώσει. Μὰ κι' ἡ ὄψη του, ἂν καὶ χλωμὴ πάντα, δὲν ἦταν πολὺ διαφορετικὴ ἀπὸ τὴν ὄψη ποὺ εἶχε ὅταν τὸν ἐγνώρισα.

Ἔτσι, μπορῶ νὰ πῶ, τὸ κακὸ μᾶς ἦρθε ἄξαφνα. Ἕνα βράδυ, στὸ θεατράκι, πρὶν ἀρχίσουμε τὴν παράσταση, ὁ Πανάγαρης ἄσπρισε ὅλος κι' ἔπεσε κάτω ξερός...

Ἀ, τὶ τραγικὴ ὥρα!

Σταματήσαμε τὴ λαντέρνα, διώξαμε τὸν κόσμο, κλείσαμε τὴν πόρτα, φωνάξαμε εὐθὺς ἕνα γιατρό.. Ὁ Πανάγαρης μετὰ πολλὰ συνῆρθε. Μ' ἕν' ἁμάξι τὸν κουβαλήσαμε στὸ ξενοδοχεῖακι ποὺ καθόμαστε. Τὸν βάλαμε στὸ κρεββάτι, τοῦ κάναμε ὅσα μᾶς εἶπε ὁ γιατρός, μὰ ἡ κατάσταση ἐξακολουθοῦσε ἴδια. Κλειστὰ τὰ μάτια, ὁ δυστυχισμένος ὁ γέρος ἀνάσαινε μὲ τόση δυσκολία, μὲ τόση ἀγωνία ποὺ ἔλεγες πὼς δὲν ἔβρισκε πιὰ ἀέρα στὴν κάμαρα—ἂς ἦταν καὶ τὸ παράθυρό ἀνοιχτὸ,—καὶ πὼς ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ θὰ πνιγόταν, θἄσκαζε.

Αὐτό, φαίνεται, θὰ φοβήθηκε κι' ὁ γιατρός, ποὺ ξανάρθε τὸ πρωΐ καὶ τοῦ ἔκαμε φλεβοτομία.. Μὰ ἦταν ἀργά. Ὁ Πανάγαρης δὲν μπόρεσε νὰ βαστάξῃ. Κι' ὧς τὴν ἄλλη μέρα ξεψύχησε.

Εἶχε καταλάβει τὸ θάνατό του. Στὰ μάξι μᾶς εἶχε πεῖ: «Παιδιά μου, σᾶς ἀφίνω!.. Κάμετε ὅτιος μπορεῖτε... Φάνη, νὰ πᾷς στὴ μάννα της τὴ Νίνα.» Τίποτ' ἄλλο. Τὶς τελευταῖες του ὧρες δὲν μᾶς μιλοῦσε, καὶ μοῦ φαίνεται πὼς οὔτε μᾶς ἄκουγε, οὔτε μᾶς γνώριζε ὅταν κάπου κάπου ἄνοιγε τὰ θολά του μάτια.

Ἦταν ἡ πρώτη φορὰ ποὺ ἔβλεπα νὰ πεθαίνῃ ἄνθρωπος μπροστά μου. Κι' αὐτὸ μοῦκανε τέτοια ἐντύπωση, ποὺ θἄταν ἀδύνατο νὰ τὴν παραστήσω! Καὶ σήμερ' ἀκόμα, ὅταν τὸ θυμοῦμαι, ἀνατριχιάζω.

Μπορεῖτε τώρα νὰ φανταθῆτε τὴ λύπη μας, τὰ δάκρυά μας, τὴν ἀπελπισία μας. Χάναμε ἕναν ἄνθρωπο ποὺ τόσο τὸν ἀγαπούσαμε, καὶ μένα̃με σὲ ξένον τόπο, παιδιὰ μονάχα, φτωχά, ἀπροστάτευτα...

Ἀλλὰ ἔπρεπε νὰ βάλουμε ὅλη μας τὴ δύναμη, γιὰ νὰντιμετωπίσουμε τὴ θλιβερὴ καὶ δύσκολη περίσταση. Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς μᾶς βόηθησαν καὶ μερικοὶ καλοὶ ἄνθρωποι. Ὁ ξενοδόχος μας πρῶτα-πρῶτα, ὁ κὺρ-Λάμπρος, ἀγαθότατος Ἀντριώτης· ὁ νοικοκύρης τῆς ἀποθήκης ποὺ εἴχαμε νοικιάσει γιὰ θέατρο, Συριανὸς αὐτός, ποὺ εἶχε δίπλα ἕνα μαγαζάκι· κι' ἄλλοι ἀκόμα ποὺ εἴχαμε γνωρίσει στὴ Σύρα ἀπὸ τὴν ἐργασία μας. Αὐτοὶ οἱ καϊμένοι ἐφρόντισαν γιὰ τὴν κηδεία, γιὰ τὴν ταφὴ καὶ γιὰ ὅλα. Κι' ὕστερ' ἀπὸ δυὸ μέρες, αὐτοὶ οἱ ἴδιοι μᾶς μπαρκάρησαν σ' ἕνα βαπόρι ποὺ ἔφευγε γιὰ τὸν Πειραιᾶ.

Ὁ θίασος, φυσικά, εἶχε «διαλυθεῖ». Δὲ μποροῦσαμε πιά, χωρὶς θιασάρχη νὰ ἐργαστοῦμε. Οὔτε ἦταν εὔκολο νὰ βροῦμε ἄλλον πατέρα καὶ δάσκαλο, σὰν τὸν Πανάγαρη. Πουλήσαμε λοιπὸν στὴ Σύρα τὴν ξυλεία καὶ τ' ἄλλα πράγματα τοῦ θεάτρου, ἄχρηστα πιὰ γιὰ μᾶς, καὶ μὲ τὰ λεπτὰ ποὺ πιάσαμε, καθὼς καὶ μ' ἐκεῖνα ποὺ βρήκαμε στὴ σακκούλα καὶ στὸ συρτάρι τοῦ συχωρεμένου, πληρώσαμε ὅπου χρωστούσαμε.

(Ἀκολουθεῖ)

ΦΙΛΟΤΕΛΙΚΗ ΣΤΗΛΗ

ΟΙ ΠΡΟΔΡΟΜΟΙ ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟΥ

Τὸ γραμματόσημο εἶναι σχετικῶς νέα ἐφεύρεση. Μόλις 90 χρόνια ἔχουν περάσει ἀφ' ὅτου πρῶτο βγῆκε τὸ πρῶτο γραμματόσημο στὴν Ἀγγλία.

Ὡσότου ὅμως φθάσῃ στὴ σημερινή του μορφή, τὸ γραμματόσημο πέρασε μιὰ μακριὰ περίοδο προπαρασκευῆς.

Τὸ σύστημα τῆς προκαταβολῆς ἑνὸς ὡρισμένου «τέλους» γιὰ τὴ διαβίβαση τῆς ***ἰδιωτικῆς*** ἀλληλογραφίας ἀπὸ μιὰ πόλη σὲ ἄλλη, ἢ καὶ ἀπὸ τὴ μιὰ στὴν ἄλλη ἐπικράτεια, λέγεται ὅτι ἦταν γνωστὸ στὴν ἀρχαία Αἴγυπτο, ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῶν Πτολεμαίων. Ἀλλὰ ἡ πρώτη γνωστὴ ***ἱστορικὴ*** ἐμφάνιση τοῦ συστήματος αὐτοῦ χρονολογεῖται ἀπὸ τὰ 1653, ὁπότε ἕνας Γάλλος, ὁ Νενουὰρ ντὲ Βιλλαγιὲ (ἢ Βαλαγιέ), σκέφθηκε νὰ ἱδρύσῃ στὸ Παρίσι ἕνα ἰδιωτικὸ γραφεῖο γιὰ τὴ διαβίβαση τῆς ἀλληλογραφίας τοῦ κοινοῦ. Ἀφοῦ κατόρθωσε νὰ ἐπιτύχῃ εἰδικὴ ἄδεια ἀπὸ τὸν βασιλέα γιὰ τὴν ἵδρυση τοῦ ἰδιωτικοῦ ταχυδρομείου του, ἐτύπωσε εἰδικὲς ταινίες, στὶς ὁποῖες ὑπῆρχε χῶρος γιὰ τὴν ἀναγραφὴ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀποστολέα καὶ τοῦ παραλήπτη καὶ τῆς ἡμερομηνίας τῆς ἀποστολῆς. Ὅποιος ἤθελε νὰ «ταχυδρομήσῃ» ἕνα γράμμα του, ἀγόραζε μιὰ «ταινία», τὴ συμπλήρωνε, ἐτύλιγε μέσα τὸ γράμμα του καὶ τὸ παρέδινε στὸ γραφεῖο τοῦ ἰδιωτικοῦ ταχυδρομείου. Ὅταν μαζευόνταν ἀρκετὰ γράμματα γιὰ μιὰ πόλη, ὁ Βαλαγὲ τὰ ἔστελνε μ' ἕναν ταχυδρόμο εἴτε μὲ λεωφορεῖο στὸν ἀνταποκριτή του στὴν πόλη τοῦ προορισμοῦ, ὁ ὁποῖος πάλι τὰ μοίραζε στοὺς παραλῆπτες. Οἱ ταινίες αὐτὲς εἶναι οἱ πρῶτοι πρόδρομοι τοῦ γραμματοσήμου. Φαίνεται ὅμως ὅτι ἡ ἐπιχείρηση δὲν εὐδοκίμησε, γιατὶ σὲ τρία χρόνια ἔκλεισε τὸ ἰδιωτικὸ αὐτὸ ταχυδρομεῖο, εἴτε λόγῳ τῆς ἀδιαφορίας τοῦ κοινοῦ, εἴτε λόγῳ τῆς ἐχθρότητας καὶ τῆς δυσπιστίας μὲ τὴν ὁποίαν οἱ κυβερνῆτες τῆς ἐποχῆς ἔβλεπαν τὴν καινούργια αὐτὴ καινοτομία. Δὲν μποροῦσαν νὰ καταλάβουν τί λόγος ὑπῆρχε νὰ διευκολύνουν τοὺς ὑπηκόους των ν' ἀνταλλάσσουν ἀνεξέλεγκτα τὶς σκέψεις των!.. Φοβόνταν τὴν διάδοση φιλελευθέρων ἰδεῶν, καὶ ἐνόμιζαν ὅτι οἱ ἐχθροί των θὰ ἐπωφελοῦντο τῆς ἐλευθερίας αὐτῆς γιὰ νὰ τοὺς ὑπονομεύσουν. Εἶναι χαρακτηριστικὴ ἡ ἀπάντηση ποὺ ἔδωσε στὰ 1776 ὁ Κυβερνήτης τῶν Βρυξελλῶν σὲ μιὰ αἴτηση ποὺ τοῦ ὑποβλήθηκε γιὰ νὰ ἐπιτρέψῃ τὴ σύσταση ἰδιωτικοῦ ταχυδρομείου.

— Δὲν βλέπω, εἶπε, τί θὰ ἐξυπηρετήσῃ ἡ ἵδρυση ἑνὸς ἰδιωτικοῦ ταχυδρομείου. Οἱ ἀριστοκράτες μποροῦν, ὅταν θέλουν, νὰ στέλνουν τὴν ἀλληλογραφία των μὲ τοὺς ὑπηρέτες των· οἱ ἄλλοι, ὁ πολὺς λαός, ὁ ὄχλος, ἂν αἰσθανόταν τὴν ἀνάγκη ν' ἀλληλογραφήσουν, μπροροῦσαν νὰ στέλνουν τὰ γράμματά των μὲ ὁ,τι μέσο θἄβρισκαν πρόχειρο!

* * *

Ἡ ἐφεύρεση τῶν ἀτμοπλοίων — πυροσκάφων ἢ ἀτμοκινήτων ὅπως τὰ ἔλεγαν τότε,—στὶς ἀρχὲς τοῦ περασμένου αἰώνα, ἔδωσε ὤθηση στὴν ἀνάπτυξη τῆς ἰδέας τοῦ ἰδιωτικοῦ ταχυδρομείου. Οἱ διάφορες ἀτμοπλοϊκὲς ἑταιρεῖες ποὺ ἱδρύθηκαν τότε, ἀνέλαβαν καὶ τὴ μεταφορὰ τῆς ἀλληλογραφίας. Στὰ 1812, μιὰ ἀτμοπλοϊκὴ ἑταιρεία στὴ Σκωτία εἶχ' ἐφεύρει ἕνα εἶδος κινητῶν ἐνσήμων ποὺ τὰ κολλοῦσε πάνω στὰ γράμματα ποὺ παραδίδονταν στὰ γραφεῖα της.

Ἐννοεῖται ὅτι παράλληλα στὰ ἰδιωτικὰ ταχυδρομεῖα ποὺ ἔκαμαν δειλὰ-δειλὰ τὴν ἐμφάνισή των, ὑπῆρχαν ἀνέκαθεν συστηματικὰ ὀργανωμένα ταχυδρομεῖα γιὰ τὴ διαβίβαση τῆς ***ἐπίσημης ἀλληλογραφίας*** τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν τῆς κάθε Ἐπικράτειας. Στὴν ἀρχή, οἱ ἐπίσημες ταχυδρομικὲς ἀρχὲς ἔβλεπαν μὲ δύσπιστο μάτι τὴν ἀνάπτυξη τῶν ἰδιωτικῶν ταχυδρομείων. Ἀλλὰ ἡ ἀνάγκη τῶν πραγμάτων ἔκαμε τὶς Κυβερνήσεις νὰ σκεφθοῦν ὅτι μποροῦσαν ν' ἀναθέσουν στὶς ὀργανωμένες δημόσιες ὑπηρεσίες των, καὶ τὴ διαβίβαση τῆς ἀλληλογραφίας τῶν ἰδιωτῶν.

Στὰ 1828, ὅταν ἱδρύθηκε τὸ πρῶτο ταχυδρομεῖο στὴν ἐλεύθερη πιὰ Ἑλλάδα, ἀπὸ τὸν Καποδίστρια, τὸ σχετικὸ «ψήφισμα» τοῦ Κυβερνήτου ποὺ δημοσιεύθηκε στὴν τότε ἐπίσημη Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, δείχνει καθαρὰ ποιὰ ἰδέα ἐπικρατοῦσε στοὺς κυβερνητικοὺς κύκλους γιὰ τὸν προορισμὸ τοῦ ταχυδρομείου.

Λέγει λοιπὸν τὸ ψήφισμα τὰ ἑξῆς:

«Ὁ Κυβερνήτης... θεωρῶν τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ τακτοποιηθῇ ***ἡ μεταξὺ Κυβερνήσεως καὶ τῶν διαφόρων ἀρχῶν τοῦ Κράτους*** ἀνταπόκρισις Ἀκούσας τὴν γνώμην τοῦ πανελληνίου, ψηφίζει: Α) Συσταίνεται Ταχυδρομεῖον ***διὰ τὴν ἀνταπόκρισιν μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Ἐπικρατείας. Ἐκ τούτου δύνανται νὰ ὠφελῶνται καὶ οἱ πολῖται*** ὅταν θέλωσι διὰ τὴν μερικὴν ἀλληλογραφίαν».

Πῶς ἄλλαξαν τὰ πράγματα ἀπὸ τότε! Σήμερα τὰ ταχυδρομεῖα, σὲ ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου, κύριο προορισμὸ ἔχουν τὴν διεκπεραίωση τῆς ***ἰδιωτικῆς*** ἀλληλογραφίας, καὶ ἡ διαβίβαση τῆς ἀλληλογραφίας τῶν ἐπισήμων ἀρχῶν δὲν καταλαμβάνει παρὰ ἕνα ἐλάχιστο μέρος μέσα στὸν ὄγκο τῆς ἀσχολίας των γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση τῆς ἀλληλογραφίας τῶν «πολιτῶν».

Ὡστόσο, ὅταν ἀποφάσισαν οἱ ἐπίσημες κυβερνητικὲς ὑπηρεσίες νὰ ἐξυπηρετοῦν καὶ τὴν ἀλληλογραφία τοῦ κοινοῦ, σκέφθηκαν μὲ τί τρόπο θὰ εἰσπράττεται ἀπὸ τοὺς ἀλληλογραφοῦντας τὸ τέλος γιὰ τὴ διαβίβαση τῶν ἐπιστολῶν των. Ἔτσι στὴ Σαρδηνία, στὰ 1818, ἐτύπωσαν εἰδικὰ φύλλα ἐπιστολικοῦ χαρτιοῦ μ' ἕνα ἔμβλημα στὴν κορυφή, ἐπάνω-κάτω σὰν τὰ σημερινὰ «φύλλα χαρτοσήμου». Οἱ ἀλληλογραφοῦντες ἀγόραζαν τὰ χαρτιὰ αὐτὰ ἀπὸ τὸ ταχυδρομεῖο, ἔγραφαν ἐπάνω τὰ γράμματά των, καὶ τὰ παρέδιδαν στὸ ταχυδρομικὸ γραφεῖο. Στὴν Ἀγγλία, στὰ 1840 ἐτύπωσαν εἰδικοὺς φακέλλους ποὺ τοὺς ἀγόραζαν οἱ ἀλληλογραφοῦντες ἀπὸ τὸ ταχυδρομεῖο καὶ ἔκλειναν μέσα τὰ γράμματά τους. Οἱ φάκελλοι αὐτοὶ εἶχαν ἀπέξω ζωγραφισμένη μιὰ σύνθεση, ποὺ παρίστανε τὴ Μεγάλη Βρεττανία νὰ ἐξαπολύῃ φτερωτοὺς ταχυδρόμους σὲ ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου.

Τὴν σύνθεση αὐτὴ τὴν εἶχε ζωγραφίσει ὁ ζωγράφος Mulready, ἀρκετὰ γνωστὸς τότε στὴν Ἀγγλία, καὶ γι' αὐτὸ εἶναι γνωστοὶ σήμερα στὴν ἱστορία τοῦ γραμματοσήμου· μὲ τ' ὄνομα: φάκελλοι τοῦ Mulready. Οἱ φάκελλοι αὐτοὶ δὲν ἱκανοποίησαν, φαίνεται, τὴν αἰσθητικὴ τοῦ κοινοῦ, γιατὶ ἔδωσαν ἀφορμὴ σὲ διάφορα σχόλια. Οἱ σατυρικὲς ἐφημερίδες τοῦ Λονδίνου βρῆκαν ὅλη ἐπὶ ἑβδομάδες, γιὰ νὰ σατυρίζουν τὶς διάφορες παραστάσεις τῆς σύνθεσης τοῦ Mulready. Τότε ἀκριβῶς, ρίχτηκε ἡ ἰδέα στὸν τύπο, ὅτι ἀντὶ νὰ εἶναι ὑποχρεωμένο τὸ κοινὸ νὰ χρησιμοποιῇ τοὺς «ἀκαλαίσθητους» αὐτοὺς φακέλλους γιὰ τὴν ἀλληλογραφία του, καλύτερα θἄταν νὰ τἄφιναν ἐλεύθερο νὰ χρησιμοποιῇ φακέλλους τῆς ἀρεσκείας του, ἐπάνω στοὺς ὁποίους νὰ κολλᾷ ἕνα μικρὸ γομμαρισμένο χαρτάκι, ποὺ νὰ δείχνῃ ὅτι πληρώθηκε τὸ «τέλος διαβιβάσεως» στὴν ὑπηρεσία τοῦ ταχυδρομείου.

Ὥστε οἱ φάκελλοι τοῦ Mulready στάθηκαν οἱ πραγματικῶς ἄμεσοι πρόγονοι τοῦ σημερινοῦ γραμματοσήμου. καὶ γι' αὐτὸ ἐκτιμοῦνται πολὺ ἀπὸ τοὺς συλλέκτες.

* * *

Τὴν ἰδέα τοῦ κινητοῦ γραμματοσήμου ἐπινόησε πρῶτος ὁ σκῶτος βιβλιοπώλης James Charlmers, ὁ ὁποῖος μάλιστα, στὰ 1834, τύπωσε μερικὰ ***δοκίμια*** γραμματοσήμων, στὸ τυπογραφεῖο του, ὅπως τὰ φανταζόταν, καὶ ὑπέβαλε καὶ ὑπόμνημα στὴν Κυβέρνηση, ἐξιστορώντας τὴν σημασία τῆς πρακτικῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἐφεύρεσής του.

Τὴν ἰδέα τοῦ Charlmers παρέλαβε ὁ Rowland Hill, καὶ στὰ 1840 τυπώθηκε τὸ πρῶτο γραμματόσημο, μιᾶς πέννας, μαύρου χρώματος, μὲ τὴν προτομὴ τῆς Βασίλισσας Βικτωρίας.

Τὸ πρῶτο γραμματόσημο!..

(Τὸ τέλος στὸ ἐρχόμενο)

Ο ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΤΗΣ

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΥΜΝΟΣ ΣΤΗ «ΔΙΑΠΛΑΣΙ»
(Γιά τά πενηντάχρονά της)

Στὸν καναπὲ ἡ κυρούλα, εὐτυ-
[χισμένη·
τριγύρω τά παιδιά της καὶ τά
[ἐγγόνια.
«Μαμμά, γιαγιάκα!» ἀκοῦς. Ταύ-
[τιά εὐφραίνει
γλυκύτατη μολπή, σὰν ἀπὸ ἀη-
[δόνια...

Κοιτάχτε: μένει ὡραία, καμαρω-
[μένη·
ἀλήθεια! δὲν τὴν πείραξαν τά
[χρόνια.

Πάντα μὲ λόγια πλούσια καὶ ἐ-
[ναρμόνια
τὸ νεανικὸ μυαλό μας τὸ πλου-
[ταίνει...

Στέκει σὰν ἕνα σύμβολο ἀντι-
[κρύ μας,
σύμβολο τοῦ Καλοῦ καὶ τοῦ Ὡ-
[φελίμου·
καὶ καλλιεργεῖ τὸ νοῦ καὶ τὴν
[ψυχή μας

ὥς ὅτου πάρουν τὴ μορφὴ τοῦ
[ὡρίμου...

—Καὶ τώρα, ἐμπρὸς παιδιά, στά
[χείλη ἂς φτάσει,
ἀπ' τὴν καρδιὰ ἡ εὐχή: «νὰ τά
[χιλιάσει!»

Πήγασος

ΑΛΛΟΤΕ ΚΑΙ ΤΩΡΑ

Ἄνοιξη. Οἱ κάμποι ἔχουν ποικίλα χρώματα ἀπὸ τὰ διάφορα ἀγριολούλουδα ποὺ φυτρώνουν, κόκκινο ἀπὸ τὶς παπαρούνες, ἄσπρο ἀπὸ τὶς μαργαρίτες, ροζ ἀπὸ τὶς ἀγριοβιολέττες, κίτρινο ἀπὸ τὰ καμπανέλια, πράσινο ἀπὸ τὴ χλόη. Χαρούμενες οἱ πεταλούδες πετοῦν ἀπὸ λουλούδι σὲ λουλούδι καὶ ψέλνουν τραγουδάκια τῆς ἀνοιξης. Ἡ φύση εἶναι χαρούμενη.

Μικρὸς ἐγὼ τότε, χωρὶς καμμιὰ φροντίδα, οὔτε μαθητικὴ ἀκόμη, μποροῦσα νὰ μὴ χαρῶ ὅσο χαιρόταν καὶ ἡ φύση; Ἀνέβαινα κάθε πρωΐ γεμάτος χαρὰ στὸ ἀντικρυνὸ βουναλάκι γιὰ νὰ κόψω λουλούδια, νὰ κάνω χάζι μὲ τὶς τρελὲς πεταλούδες, νὰ χαρῶ κι' ἐγὼ μαζὶ μὲ τὴ φύση.

. . . . . .

Ἦλθε πάλι ἡ ἄνοιξη. Οἱ κάμποι ἔχουν ποικίλα χρώματα ἀπὸ τὰ διάφορα λουλούδια ποὺ φυτρώνουν παντοῦ. Πολύχρωμες πεταλούδες πετοῦν ἐδῶ καὶ κεῖ κάνοντας τὴ φύση ὡραιότερη. Τὰ χελιδόνια διασχίζουν τὸν ἀέρα γρήγορα, παίζοντας κυνηγητὸ μὲ τὰ ἔντομα. Παιδάκια στοὺς ἀγροὺς κόβουν λουλούδια καὶ κάνουν μ' αὐτὰ στεφάνια τραγουδώντας. Ὅλη ἡ Φύση χαίρει. Σ' ἐμένα ὅμως ἕνα σύννεφο, ποὺ ὅσο μεγαλώνω σκουραίνει, δὲν μ' ἀφίνει νὰ χαρῶ ὅπως κι' ἡ Φύση. Αὐτὸ τὸ σύννεφο εἶναι οἱ φροντίδες. Δὲν πηγαίνω ὅπως πρῶτα στὸ βουνὸ νὰ μαζέψω λουλούδια καὶ νὰ χαζέψω μὲ τὶς πεταλούδες, ἀλλὰ μεγάλος, σοβαρὸς πιά, σηκώνουμαι πρωΐ-πρωΐ καί, ἀφοῦ διαβάσω ὅσα δὲν πρόφθασα ἀπὸ τὸ βράδυ, πέρνω τὰ βιβλία μου καὶ πάω σχολεῖο. Καμμιὰ φορά, ὅταν τὸ παράθυρο, τῆς τάξης μας εἶναι ἀνοιχτό, — καὶ βλέπω τὰ παιδιὰ στὸ βουνὸ νὰμαζεύουν λουλούδια κάτινα παίζουν, — θυμᾶμαι τὰ μικρά μου χρόνια, ποὺ δὲν ξαναγυρίζουν πιά.

Οὐράνιον Τόξον

ΘΥΜΑΣΑΙ;

Θυμᾶσαι, Τζινούλα μου, τί μαγευτικὲς βραδυὲς περνούσαμε στὸ ρωμαντικὸ ἐκεῖνο νησάκι;

Θυμᾶσαι;.. Ὅταν ἡ νύχτα ἅπλωνε τὰ μαῦρα της φτερά, καὶ τὸ φεγγάρι ἄρχιζε νὰ προβάλλη τάσημόφωτο πρόσωπό του πίσω ἀπ' τἀντικρυνὰ βουνά, μὲ παρακαλοῦσες, ναρκωμένη ἀπ' τὴ γοητεία τῆς νυσταλέας φύσης, νὰ κάμουμε κιμμιὰ βόλτα μὲ τὴν «Ἀφροστεφανωμένη», τὴ γοργόφτερη βαρκούλα μας.

Θυμᾶσαι; Ὅταν τὸ χατίρι σου γινόταν καὶ σὲ λίγο, τραβώντας κουπί, ἔκανα τὴν «Ἀφροστεφανωμένη» νὰ γλυστρᾶ σὰν δελφινάκι στὰ ἥσυχα ἀσημένια νερά, σάρεσε νὰ γέρνης τὸ ξανθό σου κεφαλάκι στὰ γόνατά μου, καὶ νάφίνης τὰ καταγάλανα μάτια σου, τὰ γεμάτα μυστήριο, νὰ πλανῶνται ὧρες ὁλόκληρες στοὺς ἀπάνω ἄγνωστους κόσμους...

Τώρα ὅμως, Τζινούλα μου, δὲν εἶσαι πιὰ ἐδῶ... Σὰ νὰ τοῦ ἔρρες, χρυσό μου, πῶς μιὰ ἀστροφεγγιασμένη νυχτιὰ τοῦ Αὐγουστου, θὰ μᾶς πετάξης γιὰ πάντα στοὺς κόσμους αὐτούς, τοὺς γεμάτους μυστήριο, κι' ἠθελες, πρὶν πᾶς, νὰ τοὺς ἐξερευνήσης ἀπὸ κάτω μὲ τὸ βλέμμα.

Πριγκίπισσα τῆς Σοκολάτας

ΑΠΟ ΤΑ ΦΑΙΔΡΑ

ΔΥΟ ΑΥΓΑ ΜΑΤΙΑ

Μιὰ φορὰ ἕνας ἄνθρωπος ἔφαγε σ' ἕνα ξενοδοχεῖο δυὸ αὐγὰ μάτια καὶ ξέχασε νὰ τὰ πληρώση. Ὅταν πέρασε ἀπ' αὐτὴ τὴν πόλη, ὕστερα ἀπὸ δυὸ χρόνια, τὸ θυμήθηκε καὶ πῆγε νὰ δώση τὰ λεπτὰ τοῦ ξενοδόχου. Μὰ ἐκεῖνος τοῦ λέει: «Ἄ! αὐτὰ τὰ δυὸ αὐγὰ θὰ εἶχαν κάνει πουλιὰ καὶ θὰ γίνονταν κοτσες καὶ θἄκαναν αὐγὰ καὶ θἄβγαιναν πουλιὰ καὶ πάλι τὰ ἴδια», κι' ἔβγαλε τοῦ ἀνθρώπου ἕναν πελώριο λογαριασμό. Ὁ ἄλλος φυσικὰ δὲν τἄδινε καὶ μάλωσαν. Πῆγαν στὸ δικαστήριο. Δικαστὴς ἦταν ὁ Νασταρδὶν Χότζας. Τοῦ εἶπε ὁ καθένας τὸ παράπονό του κι' ὥρισαν μέρα καὶ ὥρα γιὰ τὴ δίκη.

Μαζεύτηκε ὁ κόσμος στὴν ὥρα καὶ περίμεναν τὸν δικαστή. Τίποτα.

Ὅταν ἔφτασε μεσημέρι κι' ἦταν ἕτοιμοι νὰ φύγουν, βλέπουν τὸ Χότζα.

— Γιατὶ ἄργησες τόσο πολύ;

— Εἶχα δουλειά.

— Τί δουλειὰ εἶχες τόσες ὧρες;

— Ἔβραζα εἴκοσι τσουβάλια σιτάρι.

— Τί νὰ τὸ κάνης;

— Νὰ τὸ σπείρω.

— Μὰ σπέρνουν τὸ βρασμένο σιτάρι;

— Μὲ! καὶ τὰ βρασμένα αὐγὰ κάνουν πουλιά;

Μὲ τὴν ἔξυπνη αὐτὴ ἀπάντηση τέλειωσαν ὅλα. Πλήρωσε ὁ ἄνθρωπος τὰ δυὸ αὐγὰ κι' ἔφυγε.

Ραμόνα

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ὁ Τοτὸς στὴ νέα ὑπηρέτρια:

— Ἄκου-δῶ, Μαρία, ἄμα σοῦ χτυπῶ τὸ κουδούνι, νἄρχεσαι ἀμέσως νὰ μὲ ξυπνᾶς.

Μαΐμοῦ τοῦ Κωλέττη

— Τοτό, ἔσπασε τὸ μάτι τῆς κούκλας μου, τί νὰ κάμω;

— Καὶ γι' αὐτὸ σκοτίζεσαι; Βάλ' της ἕνα ψεύτικο!

Ἑλληνόπουλο

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ Μ. ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΛΑΘΩΝ

Προκηρύχθηκε στὸ 360 φυλλάδιο τοῦ 1928, καὶ πρέπει τώρα νὰ διορθώσετε σ' αὐτὸ τὰ πέντε λάθη ποὺ εἶχ' ἀφήσει ξεπετηδες γιὰ νὰ τὰ βροῦν οἱ διαγωνιζόμενοι. Εἶναι ὅλα λέξεις *ἄλλες ἀντ' ἄλλων*, ποὺ ἀλλοιώνουν δηλαδὴ τὸ νόημα τῆς φράσης, ἀλλὰ ποὺ δὲν διαφέρουν ἀπὸ τὶς σωστὲς λεξεῖς παρὰ μόνο κατὰ ἕνα γράμμα. Καὶ ἰδού.

Ι.—Στὴν Α' σελίδα, στὴν γ' στήλη, στὸν τελευταῖο στίχο πρὶν ἀπὸ τὴ σημείωση, ἀντὶ νἀπαιτήση, θέλει *νἀπαντήση*.

2.—Στὴν Γ' σελίδα, στὴν β' στήλη, τελευταῖος στίχος τοῦ «Θαυμαστοῦ Ταξιδιοῦ, ἀντὶ λαγωνικά, θέλει *λαπωνικά*.

3.— Στὴν Δ' σελίδα, α' στήλη, στίχος 11 (ἀπὸ τὸ τέλος), ἀντὶ ζουλοῦσαν, θέλει *πουλοῦσαν*.

4.—Στὴν ἴδια σελίδα, β' στήλη, στίχος 6 (ἀπὸ τὴν ἀρχή), ἀντὶ Λύγιζε, θέλει *Ζύγιζε*. Καὶ

5.— Στὴν Ε' σελίδα, β' στήλη, στίχος 26 (ἀπὸ τὴν ἀρχή), ἀντὶ γερά θέλει *ξερά*.

Ἐκτὸς ἀπ' αὐτά, τὰ ἑκοῦσια, ἔχουν μείνει στὸ φυλλάδιο, ἀπὸ ἀπροσεξία τῶν διορθωτῶν, καὶ πολλὰ ἄλλα λάθη, καθαυτὸ τυπογραφικά, ὅπως π. χ. *ἠλόκληρο* ἀντὶ *ὁλόκληρο*, *Ἀθήναις* μὲ δασεῖα, *Ναΐζε* ἀντὶ *Ναΐζη* κτλ. κτλ. Εἶπα νὰ φάξουν οἱ διαγωνιζόμενοι νὰ τὰ βροῦν κι' αὐτά. Κι' ὅποιος, μαζὶ μὲ τὰ πρῶτα πέντε, θἄβρισκε τὰ περισσότερα, αὐτὸς θἄπαιρνε τὸ πρῶτο βραβεῖο.

Λοιπόν, τὰ περισσότερα λάθη γενικῶς τὰ βρῆκε ὁ *Πάρκισσος*: 158 τὸ ὅλον! Εἶναι ἀλήθεια, ὅτι σημειώνει καὶ μερικὰ ὁλωσδιόλου ἐλάχιστα, ἀσήμαντα· καθὼς καὶ ὀρθογραφικά, ποὺ εἶπα ὅτι ἀποκλείονται, γιατὶ φαίνονται λάθη χωρὶς νὰ εἶναι· (π. χ. *πετᾶ* ἀντὶ *πετᾷ*, μὲ ὑπογεγραμμένη· ἀλλὰ στὴ δημοτικὴ πολλοὶ ἔχουν καταργήσει τὴν ὑπογεγραμμένη, ὅπως καὶ τὰ συγκριτικὰ τὰ γράφουν ὅλα μὲ ὀμικρον, καὶ ἄλλα τέτοια πολλά.) Πάλι ὅμως ὁ *Πάρκισσος* βρῆκε τὰ περισσότερα, ἢ νὰ πῶ καλύτερα τὰ βρῆκε ὅλα, ποὺ οὔτε διορθωτὴς ἐξ ἐπαγγέλματος δὲν θὰ τὰ ἔβρισκε. Τὸ πρῶτο βραβεῖο ἐπομένως τοῦ ἀνήκει. Οἱ ἄλλοι κατὰ σειρὰν ἔχουν βρεῖ 112 (δὲν πάει πίσω, βλέπετε, κι' ἡ *Δούκισσα ντὲ Σεβρὲζ*.) 109, 103, 98 καὶ κάθεξῆς. Μικρὲς διαφορὲς δηλαδή. Ἔννοεῖται ὅτι ἀπὸ κάθε κατάλογο (κι' ἀπὸ τοῦ *Πάρκισσου* ἐπίσης) ἀφήρεσα τὰ ὀρθογραφικὰ ποὺ σᾶς εἶπα. Κι' ἔτσι σύμφωνα μὲ τὸν ἀριθμὸ ποὺ ξεκκαθάρισε στὸν καθένα. (τοῦ *Πάρκισσου* π. χ. ὁ καθαρὸς ἀριθμὸς εἶναι 130), τὰ Βραβεῖα ἀπονέμονται ὡς ἑξῆς:

ΑΠΟΝΟΜΗ ΤΩΝ ΒΡΑΒΕΙΩΝ

ΠΡΩΤΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: *Πάρκισσος* [25Ε].

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: *Δούκισσα ντὲ Σεβρὲζ* [22Ε]. — *Ἰσσανιόλα* [21Ε].

ΤΡΙΤΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: *Μεγάλη Ἑλλὰς* [20Ε]. — *Ἀφροδίτη τῆς Μήλου* [19Ε],—*Ὑβόνη* [18Ε].

Α' ΕΠΑΙΝΟΣ, ἀπὸ [15Ε] εἰς ἕκαστον: Πορφυρογέννητη, Ἀναγεννηθεῖσα Ἑλλάς, Μήδεια, Κόρη τῶν Ἀθηνῶν, Πηλιορείτικο Κεράσι, Χλωμὴ Βασίλισσα, Ἀμίμητος Γελωτοποιός, Μενέλαος Μαλαμῆς, Μικρομέγαλη, Σπύρος.

Β' ΕΠΑΙΝΟΣ, ἀπὸ [10Ε] εἰς ἕκαστον: Κούλα Ραζῆ, Ἀκαδημαϊκὸς Πολίτης, Ἄσπρος Λωτός, Μοιραῖο Ἀκρογιάλι, Ἀγρεμένος Ὠκεανός, Μυοσωτῆς, Διάνα, Γόρδιος Δεσμός, Ξενιτεμένο Ἠπειρωτάκι, Νεράϊδα τοῦ Γιαλοῦ, Πάνθεια Ἀβραδάτου, Σμυρνιωτάκι. Κουτορνίθι, Μάγισσα, Ἀγριοτριανταφυλλιά, Νίκος Τσακουμάγκου, Ἄγνωστη, Ἀττικὴ Αὐγή, Τσούχτρα, Δάφνη, Σωτήριος Μάρκου.

Γ' ΕΠΑΙΝΟΣ, ἀπὸ [8Ε] εἰς ἕκαστον: Λεϊλὰ Ἀνκαρδοπούλου, Ἀτρόμητη Φοβησάρα, Καρδινιάκ, Ἀπάνεμο, Νέμεσις, Κάρμεν Σύλβα, Ἐρείκη, Ἰάσων, Γυφτοπούλα, Δόνιραν, Ροδοδάφνης, Ἀεσβιόπουλο, Μυρόλουση, Ἠρωικὸν Λάβαρον, Ἀβαντίς, Ἀνθισμένη Μυγδαλιά, Ἡρώ, Ἀλεξανδρινὸ Διαπλασόπουλο, Ὀλόχαρη, Ἐλευθέριος Ρουσσάκης, Ἀνεμώνη, Χαρὰ τοῦ Σπιτιοῦ, Εὐαγγελία Μάργαρη, Κύκνειον Ἆσμα, Ἀετὸς τοῦ Πόντου, Ἔξυπνη Γατούλα, Ἐθνικὴ Πίστις, Ἐλιάνα, Ἐλπά, Χρυσαλλίς, Τζίνα, Πολύφημος.

ΕΥΦΗΜΟΣ ΜΝΕΙΑ, [ἀπὸ [5Ε] εἰς ἕκαστον: Χρυσοθήρας, Πιπίτσα Μουστάκα, Ἀντιγόνη, Καλαμιά, Περιπλοκάς, Ἑλληνικὸν Γόητρον, Λόρδος Γκλένεβαν, Γεώργιος Πέτρου, Κυρὰ Κυραλίνα, Μελαχροινὴ Κυπριοπούλα, Γασκῶνος, Γλυκειὰ Χαραυγή, Τζὼν Μανιατόπουλος, Ἀγνὴ Σουζάνα, Μικρὸς Ἀθηναῖος, Φαίδων Ξανθόπουλος.

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΝΤΑΙ

οἱ συνδρομηταί μου, ὅταν λήγῃ ἡ συνδρομή των, νὰ τὴν ἀνανεώνουν ἀμέσως, χωρὶς νὰ μὲ ὑποβάλλουν εἰς τὸν κόπον καὶ τὸ ἔξοδον νὰ τὸ ὑπενθυμίζω στὸν καθένα ἰδιαιτέρως. Ἡ ἐγκαιρη ἀνανέωση τῆς συνδρομῆς εἶναι τὸ πρώτιστον χρέος τοῦ καλοῦ συνδρομητοῦ.

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ «ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ»

Ἀθῆναι, 42 ὁδὸς Εὐριπίδου τὴν 15 Ἰουλίου 1929

ΣΑΣ θυμίζω... τὸ καλοκαίρι σας, — τέρατο, τὸ ἐξαίρετο, τὸ τερπνὸ καὶ διδακτικό σας καλοκαίρι, ποὺ σᾶς ἔχω πεῖ ποῦ θὰ τὸ βρῆτε, ἢ μᾶλλον πῶς θὰ τὸ κάμετε: Προμηθευόμενοι μερικοὺς παλιοὺς μου τόμους. Ὤ, πόσα ὡραῖα πράγματα ἔχουν οἱ τόμοι μου αὐτοί! Ὅποιον καὶ νὰ διαλέξετε, θὰ σᾶς ἐνθουσιάση. Μὲ τὰ μυθιστορήματά του, — ἀπὸ δύο κι' ἀπὸ τρία καθένας, — μὲ τὰ διηγήματά του, μὲ τὶς Ἀθηναϊκές του Ἐπιστολές, μὲ τὶς Κυριακές του, μὲ τὰ χίλια δυό του. Φανταισθῆτε μόνο πῶς μέσα στὰ μυθιστορήματα τῶν περασμένων μου τόμων εἶναι: «Ἡ Σφίγξ τῶν Πάγων», ὁ «Καῖσαρ Κασκαμπέλ» καὶ ἄλλα τοῦ Ἰουλίου Βέρν· ὁ «Μικρὸς Λόρδος»· τὸ «Ἐν Οἰκογενείᾳ» καὶ τὸ «Χωρὶς Οἰκογένεια» τοῦ Μαλό· ὁ «Τζὰκ» τοῦ Ντωντέ· ὁ «Πέτρος Ριονσαί» καὶ τόσα, καὶ τόσα. Ὁλάκερη βιβλιοθήκη ἀπὸ μυθιστορήματα γιὰ τὴ νεολαία... Καὶ πότε μπορεῖ ἕνα παιδὶ νὰ τὰ διαβάζη αὐτὰ καὶ νὰ διασκεδάζη, νὰ ὠφελῆται, χωρὶς νὰ χάνη τίποτα; Τώρα τὸ καλοκαίρι ποὺ δὲν ἔχει μαθήματα.

Ὤ, τί συγκινητικὸ ποὺ εἶναι τὸ γράμμα ποὺ μοῦ ἔγραφε ὁ *Ἐλευθέριος Ρουσσάκης*, γιὰ νὰ μοῦ ἀναγγείλη τὸ μεγάλο του δυστύχημα, τὸ θάνατο τῆς μονάκριβης καὶ πολυαγαπημένης του ἀδελφούλας! Τὸ καΐμενο τὸ κοριτσάκι! Τὸ συνεπῆρε ἡ ἐπιδημία ποὺ μαστίζει τὴ Θεσσαλονίκη. . . Μὲ τί λόγια τώρα νὰ παρηγορήσω τὸν καλό μου φίλο; Σὲ τέτοια δυστυχήματα μόνον ὁ Θεὸς παρηγορεῖ.

Εὖγε, *Ἀκούρδιστο Ρολόϊ!* Ἐξυπνότατος ὁ τρόπος ποὺ ἔλυσες τὸ Κρυπτογραφικὸ τοῦ Πενταθλου, ἀναλογος πραγματικῶς μὲ τὸν τρόπο ποὺ μεταχειρίστηκε κι' ὁ Λέγκραν. . . Μοῦ φαίνεται ὅμως πῶς δὲν εἶναι τόσο δύσκολο νὰ βρῆ κανεὶς ποιὰ εἶναι τὸ ἐπικρατέστερα γράμματα καὶ στὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα. Ἀρκεῖ νὰ μετρήση πόσα Α, πόσα Ε, πόσα Ι καὶ καθεξῆς ὑπάρχουν σὲ μιὰ ὁποιαδήποτε σελίδα βιβλίου. Ἡ ἀναλογία θὰ εἶναι πάντα ἡ ἴδια· ὅταν πρόκειται, ἐννοεῖται, γιὰ τὴν ἴδια γλῶσσα, εἴτε ἀρχαία, εἴτε καθαρεύουσα, εἴτε δημοτική.— Ναί, λογαριάζω νὰ σᾶς κάμω μερικοὺς ἔκτακτους διαγωνισμοὺς γιὰ τώρα τὸ καλοκαίρι ποὺ ἔχετε καιρὸ περισσότερο νἀσχοληθῆτε μαζί μου.

Δὲν πιστεύω, *Ἀγριοτριανταφυλλιά*, νὰ σοῦ κακοφαίνεται τώρα, — ἐννοῶ μετὰ τἀποτελέσματα, — ποὺ οἱ ἐξετάσεις ἔγιναν μὲ μεγάλη αὐστηρότητα καὶ ποὺ ὁποχρεώθηκες νὰ μελετήσης πολύ· ἔχεις τὴν ἱκανοποίηση ὅτι προβιβάστηκες στὴν Δ' τοῦ Γυμνασίου, ποὺ δὲν ἦταν καὶ τόσο εὔκολο, κι' ἂς μὴν μπόρεσες νἀπαντήσης στὴν 39η Κυριακή, γιατὶ δὲν σοῦ ἄφνε καιρὸ ἡ μελέτη. Ναί, τώρα ποὺ ἔχεις καιρό, νὰ ξαναρχίσης τὴν ἀλληλογραφία σου καὶ νὰ εἰς ἀνταλλαγές σου. Σοῦ ἔστειλα 20 τετράδια καὶ σ' εὐχαριστῶ γιὰ τὰ καλὰ λόγια.

Ἄλλο ἡ φιλολογία, *Θάνε*, κι' ἄλλο ἡ λογοτεχνία. Λογοτέχνης εἶναι σὰν γράφη κανεὶς ποιήματα, διηγήματα κτλ., κι' αὐτὸ μπορεῖ νὰ τὸ κάνη ἀκολουθώντας ὁποιαδήποτε Ἐπιστήμη, — καὶ Μαθηματικὰ ἀκόμη, — ἢ καὶ χωρὶς νὰ γίνῃ ἐπιστήμονας, ἀρκεῖ νὰ τελειώση τὸ Γυμνάσιο καὶ νὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ μελετᾷ μόνος του ὅ,τι τοῦ χρειάζεται. Τώρα, δὲν βλέπω νἄχης μιὰ μεγάλη, ἔκτακτη κλίση στὴ λογοτεχνία. Γράφεις καλά, ἀλλὰ ὅπως γράφουν καὶ πολλοὶ ἄλλοι μαθητὲς στὴν ἡλικία σου. Λοιπὸν δὲν μπορῶ νὰ σοῦ πῶ «γίνου καλλιτέχνης». Ἂν ὅμως ἔχῃς κλίση στὴ φιλολογία, — θηλαδὴ ἂν σοῦ ἀρέσουν τὰ γράμματα, τὰ κείμενα, ἡ γραμματική, τὸ λεξικό, — γίνου φιλόλογος. Τὸ ἐπάγγελμα δὲν εἶν' σύνταραφρόνητο, γιατὶ καὶ σήμερα, ἀλλὰ πολὺ περισσότερο αὔριο, ὅταν θὰ βγῆς ἐσύ, ὁ τόπος θἄχῃ ἀνάγκη ἀπὸ δασκάλους.

Τὸ γράμμα σου, *Ἐξυπνούλα*, μὲ καταγοήτευσε. Ὤ, ἔκαμες πολὺ καλὰ νὰ πετάξης γιὰ πάντα τὰ «περιοδικάκια ποὺ διαφθείρουν» καὶ νἀφησωθῆς μόνο σὲ μένα. Χαίρω ἀκόμα ποὺ ἔχεις τόση ἔφεση γι' ἀνώτερη μόρφωση καὶ θὰ ἐξακολουθήσης τὶς σπουδές σου, ἀν καὶ τελείωσες τὴν Δ' τοῦ Γυμνασίου. Ἔχεις δίκιο: τἀγαθὰ τοῦ κόσμου δὲν ἀξίζουν τίποτα ὅταν ὁ νοῦς εἶναι σκοτεινός. Ἀπεναντίας, ὅταν ὁ νοῦς εἶναι φωτεινός, ὅλα, τὰ πράγματα τοῦ κόσμου γίνονται ἀγαθά...

Ποτέ, *Μῆλον τῆς Ἔριδος*, δὲν «βγαίνει» ψευδώνυμο ἀπὸ τὸ γραφεῖο μου, ποιός ξέρει λοιπὸν πῶς ἔγινε αὐτὴ ἡ ἀποκάλυψη. Εἶδα τὴ συγκίνηση ποὺ σοῦ προξένεσ ὁ «Πιτσιρίκος», καὶ βέβαια ποὺ ὅσο προχωρεῖ ἡ διήγηση, ἡ συγκίνηση αὐτὴ θαῦξάνῃ. Φαντάζομαι τώρα τὴ λαχτάρα σου, νὰ βλέπῃς στὴ βιβλιοθήκη σας ἕνα βιβλίο δικό μου — «Πρόας ὁ Νικίου — κι' ἡ βιβλιοθήκη νἀναι κλειδωμένη, καὶ νὰ μὴ μπορῆς νὰ τὸ πάρης νὰ τὸ διαβάσης, καὶ νὰ περμένης πότε νὰ γυρίσῃ ὁ πατέρας σου νὰ τὴν ἀνοίξῃ . . . Μ' αὐτὸ θυμίζει λίγο τὸ μαρτύριο τοῦ Ταντάλου. Μόνο ποὺ ἐκεῖνος διψοῦσε γιὰ νερό, ἐνῷ σὺ διψᾷς γιὰ δροσερὸ διάβασμα . . .

Φλώρη Οὐράνη, θὰ εἶδες τὴν ἔγκριση τοῦ ψευδωνύμου σου. Σ' εὐχαριστῶ γιὰ τὰ καλὰ λόγια, καθὼς κι' ὁ κ. Ξενόπουλος, «ποὺ ἔμαθες τὴν ἀξία του ἀρότου ἔγινες συνδρομητὴς καὶ τὸν διαβάζεις».— Ὅσο γιὰ τἄλλο ποὺ μὲ ρωτᾷς, σοῦ ἀπαντῶ: ἕνας ξένος συγγραφέας, εἴτε κατώτερος, εἴτε ἴσος, εἴτε ἀνώτερος ἀπὸ ἕνα δικό μας, πάντα εἶναι ξένος· ἐπομένως δὲν μπορεῖ νὰ μπαίνῃ στὴν ψυχή μας ὅσο ὁ δικός μας, ὁ Ἕλληνας. Γι' αὐτὸ ἐμεῖς προτιμοῦμε τοὺς Ἕλληνες, ὅπως οἱ Γάλλοι τοὺς Γάλλους, κι' οἱ Ἄγγλοι τοὺς Ἄγγλους, ἐκτὸς βέβαια ἀπὸ μερικοὺς ξενομανεῖς ποὺ μόνο τὰ ξένα βρίσκουν ὡραῖα.

Ὡραίας Ἐπιστολάς μοῦ ἔστειλαν αὐτὴν τὴν ἑβδομάδα κι' οἱ ἑξῆς: *Φτερωτὸς Πήγασος*, *Μαΐμοῦ τοῦ Κωλέττη*, *Κλειὼ Αὐγούλα* καὶ *Βιολέττα Δανάβαση*, *Εὔα*, *Βίλλυ Ντόβ*. *Ἀφρισμένη Θάλασσα*, *Ἀταλάντη*, *Μικρομέγαλη*, *Δὸν Φασουλάκης*, *Τζίνα*, *Χανούμισσα*, *Ἀνδαλουσία*, *Ἀφροδίτη τῆς Πάφου*, *Πενθεσίλεια*, *Πάρκισσος*, *Μαγιάτικη Αὔρα*, *Χρυσαετός*, *Γαλανὴ Νεράϊδα* καὶ *Νεράϊδα τῆς Σκοτεινιᾶς*, *Ὑάκινθος*—καὶ ἄλλοι ἀμέτρητοι ποὺ δὲν ἔχω τόπο νὰ σοῦτε νὰ τοὺς ἀγαφέρω. Νὰ ἰδῶ τώρα πῶς θὰ τοὺς ἀπαντήσω . . .

ΔΙΑ ΤΗΝ Σ. Σ. Σ.

Ἀπορρίπτονται:

«Μικρὰ Μυστικά» τοῦ *Τρελλοῦ Φοιτητάκι*. Ἂς κάμῃ μιὰ καλύτερη ἐκλογὴ κι' ἂς μοῦ ξαναστείλει. Αὐτὰ δὲν ἔχουν τίποτε τὸ ἐξαιρετικό.—«Παράκληση» τοῦ *Τέλλου Ἥβη*. Πολὺ καλὴ ἀρχὴ ἑνὸς ποιήματος. Ἀλλὰ μόνον ἀρχή. Θέλει κάποια συμπλήρωση κι' ἀνάπτυξη γιὰ νὰ γίνει ἕνα καλὸ καὶ ἄρτιο ποίημα. Ὁ τελευταῖος ἰδίως στίχος κλίνει ἀπότομα τὸ θέμα κι' ἀφίνει ἕνα ἀπροσδόκητο κενό.— «Ὕμνος στὸν Κανάρη» τῆς *Νεμέσεως*. Δὲν εἶναι καὶ πολὺ τεχνικό. Ἐν τούτοις θὰ τὸ ἐνέκρινα, ἂν δὲν ἤξερα, ὅτι ἡ *Νέμεσις* ἔχει κι' ἄλλα κάτοχρα γράψει ἀπὸ τότε καὶ μπορεῖ νὰ μοῦ τὰ στείλει.—«Σελίδες ἡμερολογίου» τοῦ *Παρκίσσου*. Καλογραμμένο, ἀλλ' ἀφυχολόγητο κι' ἔχει ἀλήθεινό. Εἶναι δυνατὸ νὰ πάθει κανεὶς θεληματικὰ νὰ καταστρέφει, νὰ ἐξαφανίζεῖ πράγματα, ποὺ τοῦ θυμίζουν πόσοι ἄλλοι τὸν ἀγαποῦν καὶ τοῦ κινοῦν τὴν εὐγνωμοσύνη του; Αὐτὰ τὰ πράγματα τὰ φυλάει κανεὶς προσεχτικά, κι' ὅταν ἡ ἀνάγκη τὸν πιέσει νὰ τ' ἀποχωρισθεῖ, τὸ κάνει μὲ πολλὴ λύπη. — «Ἀνέκδοτον» τοῦ *Ζαρλώ*. Πασίγνωστο.—Πασίγνωστα ἐπίσης τὰ δυὸ ἀνέκδοτα τῆς *Βδέλλας*.—«Τῆς γῆς παιδιά», «Στοργὴ» καὶ «Φαντάσματα», τρία ποιήματα τοῦ *Φοιτητοῦ*. Τὸ μέτρο τους εἶναι ἀκανόνιστο καὶ λανθασμένο σὲ πολλὰ σημεῖα. Συνιστῶ στὸ *Φοιτητὴ* νὰ τὰ διορθώσει καὶ νὰ μοῦ τὰ ξαναστείλη, γιατὶ τὰ νοήματά τους εἶναι πολὺ ὡραῖα καὶ ποιητικώτατα. — «Τὰ ἐζιτζίκια» καὶ «Ὁ κ. Δήμαρχος περιοδεία» τοῦ *Σαρδανάσσαλου*. Δυὸ μεταφράσεις πολὺ καλές, ἀλλὰ τόσο μεγάλες, ὥστε δὲ θὰ χωροῦσαν στὴ Σελίδα μας. Γιὰ νὰ δημοσιευθοῦν ὅμως ἔξω, θἄπρεπε νὰ ἦταν πολὺ καλύτερες, γι' αὐτὸ ὁ φίλος μου πρέπει νὰ προσπαθήσει νὰ ἐξασκηθῆ περισσότερο.—«Ὁ τάφος τοῦ μικρούλη» τοῦ *Λουλουδάκι*. Ἔχει κάποια συγκίνηση, ἀλλὰ εἶναι γραμμένο ἄτεχνα κι' ἔχει κι' ἀνορθογραφίες, ἀπὸ ἀπροσεξία βέβαια. Πολὺ ὡραιότερο εἶναι τὸ σκίτσο ποὺ τὸ συνοδεύει.— Δυὸ ποιηματάκια («Πυκελιὲς» καὶ «Καλοκαίρι») τοῦ *Ἔνδοξου Σουλιώτη*. Πολὺ ἄτεχνα καὶ χωρὶς κανένα μέτρο. Τὸ πεζὸ τοῦ ἴδιου («Ὁ Ὑποκριτὴς») θὰ ἤθελα νὰ μάθω ἀπὸ ποῦ εἶναι παρμένο, γιατὶ τὸ ὕφος του εἶναι ἀλλοιώτικο καὶ δὲ φαίνεται νὰ εἶναι τοῦ φίλου μου.—«Σ' ἕνα ἀκρογιάλι» τῆς *Μόνας Λίζας*. Ἀρχίζει τόσο ὡραῖα ἔτσι:

"Ω ἀκρογιάλι γραφικό,
μιὰ νύχτα σὰν σὲ φώτιζε
τὸ μαγικὸ φεγγάρι
καὶ μὲ τὸ φῶς σὲ πότιζε
τὸ ξωτικό . . .

Ἀλλὰ παρακάτω χαλάει τὸ μέτρο καὶ γίνεται καὶ βυσνόητο. Ἐπίσης λανθασμένα μέτρο ἔχει καὶ τὸ ἄλλο ποιηματάκι τῆς ἴδιας («ἡ Χορεύτρια»). Συνιστῶ στὴ *Μ. Λίζα* νὰ προσέξει στὸ μέτρο, γιατὶ τὰ νοήματά της εἶναι ὡραιότατα καὶ λυποῦμαι ποὺ δὲν εἶναι δημοσιεύσιμα. — Θὰ ἐξακολουθήσω.

ΕΞΚΡΙΣΕΙΣ ΨΕΥΔΩ

ρεῖ γι' αὐτό') ***Καραμπαμπὰν*** (ἔστειλα 20 τετρ. καὶ 2 λυσόχαρτα· περιμένω τἀποτελέσματα·) ***Νεράϊδαν τοῦ Γιαλοῦ*** (δεκτὴ· χαιρετίσματα στὴν παλιά μου ***Ἀγρία Καλλονή***, τὴν ἀξέχαστη·) ***Κούκλαν τοῦ Χαλανδρίου*** (ἔλαβα, εὐχαριστῶ·) ***Ἄνναν Μ.*** (ποιά εἶσαι; γιὰ τὴ Σελίδα πρέπει νὰ εἶσαι συνδρομήτρια καὶ νἄχῃς ψευδώνυμο ἐγκεκριμένο·) ***Ντολορὲς ντὲλ Ρίο*** (ἔλαβα, εὐχαριστῶ, ἔστειλα·) ***Πρωτέα*** (καλό!) ***Μίναν*** (λογίζεται ὡς μία· ἔστειλα·) ***Φὸν Μπύλωφ, Ρακέτταν, Πέτρον Ριονσαί, Πεισματάραν***, κτλ. κτλ.

Ὄμορφην Κουκλίτσαν, Βασ. Μαλαμῆν, Τσοπανοπούλαν, Τρομερόν, Ἀκαδημαϊκὸν Πολίτην, Καϊρίναν καὶ ***Ἐλιούδαν*** (ἔστειλα).

Εἰς ὅσας ἐπιστολὰς ἔλαβα μετὰ τὴν ***14 Ἰουλίου***, θὰ ἀπαντήσω στὸ ἐρχόμενο.

ΠΩΣ ΘΑ ΠΕΡΑΣΕΤΕ ΠΙΟ ΕΥΧΑΡΙΣΤΑ ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ ΣΑΣ;

Εἶναι ἁπλούστατο: Θὰ προμηθευθῆτε ὅσους περισσότερους μπορεῖτε

ΤΟΜΟΥΣ "ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ,,

καὶ θὰ τοὺς πάρετε μαζί σας στὸ ταξίδι, στὴν ἐξοχή, ὅπου θὰ πᾶτε, — ἀλλὰ κι' ὅπου θὰ μείνετε, — γιὰ νὰ περάσετε τὶς Διακοπές.

Κι' ἕνας μόνος Τόμος τῆς Β' Περιόδου ἀρκεῖ, μὲ τὶς 400 του σελίδες, μὲ τὰ τρία ἢ τέσσερα μυθιστορήματά του καὶ μὲ τὰ τόσα ἄλλα ποὺ περιέχει.

Τεμοκατάλογος δημοσιεύεται στὰ φυλλάδια συχνά. Συμβουλευθῆτε τον καὶ κάμετε ἐγκαίρως τὴν προμήθειά σας, ἂν θέλετε νὰ περάσετε

ΤΟ ΠΙΟ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ!

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ τοῦ 244ου Διαγωνισμοῦ. **Τοῦ φυλλαδίου τούτου αἱ λύσεις εἶναι δεκταὶ μέχρι τῆς 20 Σεπτεμβρίου.**

492. Δεξίγριφος

Μιὰ πρόθεση δυσύλλαβη
Μ' αἰτιολογικὸ
Καὶ κάποιου κτητικό,
Μᾶς κάνουν μιὰ πανάρχαιη
Τῆς Κιλικίας πόλη
Ποὺ . . . δὲν τὴν ξέρουν ὅλοι!

Κόρη τῶν Ἀθηνῶν

493. Λογοπαικτικὸς Δεξίγριφος

Σὺ κι' ἐγώ, μ' ἂν ἔχω...κράση,
Πίστεψε πὼς τοῦτο ἀρκεῖ,
Ὁ καθένας γιὰ νὰ φτιάσῃ
Πόλη στὴν Ἀμερική.

Μίμης Πρῶϊμος

494. Στοιχειοτονόγριφος

Νῆσος εἶμ' ἑλληνική,
Μὰ ὑπὸ ξένη κατοχή.
Ἂν τὸν τόνο ἀλλάξῃς τώρα
Καὶ μὲ ἀποκεφαλίσῃς,
Σ' ὅποια πόλη, σ' ὅποια χώρα,
Πήγαινε νὰ μὲ ζητήσῃς.

Θρένιον Τέξον

495. Μεταγραμματισμὸς

Ψυχὲς στὸ σκότος ὁδηγῶ . . .
Μοῦ ἀλλάζεις τὸ κεφάλι;
Ἰδές, ὁ ἴδιος τώρα ἐγώ
Φωτίζω τ' ἀκρογιάλι.

Γενοβέφα

496—497. Δύο τρίγωνα ἴσα

```
* * * * *        * * * * *
* * * *          * * * *
* * *            * * *
* *              * *
*                *
```

Εἰς τὸ Α'.—Ἤρεια μάντις, στοιχεῖον τῆς φύσεως, ἄγριον ζῶον, τὸ ἥμισυ τῆς ἴριδος, φωνῆεν.

Εἰς τὸ Β'.—Πόλις τῆς Νέας Ἑλλάδος, μεγάλη εὐρωπαϊκὴ πρωτεύουσα, χρονικόν, ἀρνητικόν, φωνῆεν.

Καὶ καθέτως τὰ ἴδια.

Ἰωάννης Πούλιος

498. Κρυπτογραφικὸν

123456	=	Πόλις
23564	=	Ἔχει παιδιά.
3423	=	Ὄργανον.
432561	=	Μᾶς ἐνδύει.
53261	=	Στρώνεται.
6234	=	Ἐντόσθιον.

Φῶς Μέδης

499-503. Μισαὶ Λέξεις

μετ—ἄγρο—ἄλλο—ἔπικ—λε

Αἱ λέξεις αὗται, χωρισμέναι ἀκριβῶς εἰς τὰ ἡμίσεα των, νὰ συμπληρωθοῦν ὥστε νὰ σημαίνουν: μέρος λόγου, κάτι ἐξοχικόν, ρῆμα, ἐργαλεῖον, λάφυρον.

Κυρὰ-Κυραλίνα

504-507. Ὁμοιόμορφα Ἐλλιπόσυμφωνα

1.—εω = Αὐτοκράτωρ τῆς Ρώμης.
2.—εω = Ποταμὸς τῆς Ἑλλάδος.
3.—εω = Ἄνθρωπος μεγάλης ἡλικίας
4.—εω = Τύραννος.

Γιὰ τὴν Πατρίδα

508. Γρῖφος

```
        ιν          ις
  ιν        ιν    ις    ις
        ι     ἐπ  Ρ     θ'
  ιν        ιν    ις    ις
        ιν          ις
                    Ἀγκάθι
```

Διὰ τοὺς Γαλλομαθεῖς

509. Mots en Carré

* * * * * = Fleuve de France
* * * * * = Sorte de lit
* * * * * = Lettre grecque
* * * * * = Verbe
* * * * * = Saut de côté

Verticalement les mêmes.

Ἀθανάσιος Διάκος

510. Sans Voyelles

n - m - dmnr - ** - sll - t - rcvr - * - l - mbr.

Κόκκινη Μιραμπέλ

ΛΥΣΕΙΣ

τῶν Πνευμ. Ἀσκησ. τοῦ φύλ. 18

265. Φίλιππος (φίλη, πῶς.)—266. Δάντης (Δάν, τίς.) — 267. Ζαχαρίας-καρχαρίας. — 268. Αἶνος-Αἷμος.

```
269. ΚΥΜΑ        270. Θ  Κ  Α
     ΥΔΩΡ            Η  Ι  Ι
     ΜΩΡΑ            Ρ  Κ  Τ
     ΑΡΛΨ            ΒΟΡΕΙΟΣ
                     Β  Ρ  Σ
271. ΔΑΡΕΙΚΟΣ        Α  Ω  Ι
(Αἰακός, Ρόδιος,     Ε  Ν  Α
```

Ἔρις, Ἰσσός, κέρας, ὅσιος, Σκόδρα.)—272-276. ***Θαλῆς, Ἄτλας, Πύλος, Μέλης, Μῆλος.***—277. ΜΟΚΟΣ (Μολοσσός, Ὄροφος, Κολοσσός, Ὀβολός, Σκόροδον). — 278. ***Ἐν τῷ τρώγειν ἡ ὄρεξις*** (ἐν το τρο, γυνή, ορ. ἐξ, εἰς.)

ΜΙΚΡΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

Διὰ **1** ἕως **10** τὸ πολὺ λέξεις μὲ ἁπλὰ στοιχεῖα δρ. **6** τὸ ἐλάχιστον τίμημα. Πέραν τῶν **10** λέξεων **60** λεπτὰ ἡ λέξις, μὲ παχεῖα δὲ στοιχεῖα λεπτὰ **70** καὶ μὲ κεφαλαῖα δρ. **1**.

Ὁ χωριστὸς στίχος δρ. **3**.

Ἡ προπληρωμὴ εἶναι ἀπαραίτητη.

/ΚΘ' — 643/

Δαιπλασόπουλα-ες, ἄλλαξα γιὰ λίγο Δ/σι. Γράφετε: Σούλην Γ. Τσαπέκην, Μεθώνην.—Ἰσμήνη, περιμένω ἀνυπόμονα.

ΑΣΤΡΟΣ ΡΟΔΟΦΕΓΓΗΣ

/ΚΘ' — 644/

Παραιτοῦμαι ἀπὸ πράκτωρ τῆς «ΜΑΔ» Λαγωνικό, Γαλανομμάτα, γιατί δὲν ἀπαντᾶτε; Βέλος, μήπως ἐξήλθατε ἐκ φρενοκομείου;

Πέτρος Ριονσαί

/ΚΘ' — 645/

«ΜΑΔ», Τσιμπούρι δὲν εἶναι Ἀθηναῖος. Σιμώνη. Δ/σίς σου; Γκρέτα. Μυστηριώδη Ἱππότη, ζητεῖτε Μ. Μυστικά. δὲν ἀναποδίδετε ὄμως. Σᾶς παρακαλῶ νὰ μοῦ τὰ ἐπιστρέφετε.

Πέτρος Ριονσαί

/ΚΘ' — 646/

ΒΟΛΙΩΤΙΚΗ ΤΡΕΛΟΠΑΡΕΑ

Δωρίσαμεν ἀντιπροσώπους Ἀθηνῶν: Αἴγλη, Ἀλεξανδρείας: Μικρομάγαλη, Πατρῶν: Φλοῖσβος, Μέλος Νεγκρίτα Ἀντιπροσωπειῶν: ΡΕΑ

/ΚΘ' — 647/

ΜΥΣΤΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ

Ζητοῦνται μέλη καὶ πράκτορες. Δ/σις: (ΚΘ'—514). Καταστατικὸν ἀποστέλλεται εἰς τὸν αἰτοῦντα. Ἡ μηνιαία συνδρομὴ ἐκανονίσθη εἰς δεκάδραχμον.

Ὁ Διοικητὴς

/ΚΘ' — 648/

Ἀλληλογραφῶ μὲ Σερραίους, Καβαλλιώτας. Ξανθιώτας. Δ/σις: Ἀλέξανδρον Ἀλεξιάδην (Διὰ Πιτσιρίκον), Συνοικισμὸς Ἀκροπόλεως 57-Β, Δράμαν.

Πιτσιρίκος

/ΚΘ' — 649/

Ο ΤΡΙΚΚΑΛΙΝΟΣ ΚΗΡΥΣΣΕΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑΤΟΣ. Συμμετοχὴ δίδραχμος. Βραβεῖα 3 ἐκλεκτά. ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ ΜΕΧΡΙ 30 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ. Δ/σις: Δημήτριον Ἀσημακόπουλον, Πόστ-Ρεστάντ, Τρίκκαλα. (ΔΙΑ ΤΡΙΚΚΑΛΙΝΟΝ). Μουσηγέτη Ἀπόλλωνα. Ἀνακρέοντα, Ἀμερικανόπουλο, Ν. Μουχτάρη, νὰ περιμένω;

/ΚΘ' — 650/

Ἀνταλλάσσω καρτούλες-τσεπεῖα, καλλιτεχνικὲς μὲ ὅλους-ες. Νὰ περιμένω; Τ. Ψῶρα, Παπαδον Μυτιλήνης. —Ἄρτεμις, τί γίνεσαι;

Ἐξωπνη Γατούλα

/ΚΘ' — 651/

Φεύγω γιὰ πάντα ἀπ' τὰς Σέρρας. Ἀντίο, εὐγενικὰ Σερριώτόπουλα. Ἀνταλλάσσω μ' ὅλους-ες τετραδιάκια. Γράψτε: Μιμίκα Πλαταρίδου, Σιδηρόκαστρον δι'

Ἀχ! Πέλη

/ΚΘ' — 652/

Ξαναρχίζω τὴν ἀλληλογραφίαν καὶ ἀνταλλάσσω Μ. Μυστικά. Δ/σις: Παναγιώταν Κουτσουράκην, Ρέθυμνον (Κρήτης).

Τρομερὸς Ἐξερευνητὴς

/ΚΘ' — 653/

Μυστικὴ Ἀστυνομία, ὀᾶς ἔχει πιάσει ὅλους valetudo mentis τώρα μὲ τὴ ζέστη! Ὁ Μικρὸς Καλλιτέχνης δὲν εἶναι ὁ Βασιλόπουλος. (Σ. τ. Δ. Δὲν εἶναι).

Μικρὸς Καλλιτέχνης

/ΚΘ' — 654/

ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

Σ ΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟΚΑΛΥΨΕΩΝ: Μαστροχαλα στὴς = Κάππαρις, Αἴολος = Βαρελλας, Σπαρτιάτης = Παπαδόπουλος, Ὑάκινθος = Κλαυδιανού, Πτολεμαῖος = Ἀργυρόπουλος Κουτρνίθι = Καραπαναγιώτης, Χρυσάθεμις = Κίτσας, Ἀρχοντοπούλα = Παγιαύλα, Κυπριώτικο Λουλούδι = Χατζηλοΐζου. (Ἕπεται συνέχεια).

τῶν Ἀποκαλύψεων: **Ἕκτωρ**

/ΚΘ' — 655/

Ἐξακολουθῶ ἀλληλογραφίαν, ἀνταλλαγὴν Μ. Μυστικῶν καὶ καρτῶν. Περιμένω ἀπ' ὅλους-ες ἀνεξαιρέτως!!! **Ἀεροπόρε. Βαρωνέσσα, Γρελλὴ Πεταλουδίτσα,** περιμένω τετραδιάκια, Διεύθυνσις ἀλλάζει: Καν Βὶτέραην, Φαρασοπούλου, Γαβέτα 16, Ἀθήνας, διά: **ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΠΟΥΛΟ**

/ΚΘ' — 656

Ὁμοσπονδίαν Νεολαίας. Συγχαρητήρια διὰ τὴν νέαν ἀνακάλυψιν τῆς Ἀκροπόλεως. Τελοσπάντων . . . **Δαρδοῦφος, Γεωργιάδης, Σιρμόπουλος, Παπαδημητρίου**. . . Γιὰ τὸ Θεό, κατήντησα νὰ . . . ξεχάσω κι' ἐγὼ ποιός εἶμαι! Τί γάνεσθε. Εἶσθε πολὺ μικροὶ γιὰ ν' ἀνακαλύψετε τόν:

ΚΟΛΟΚΥΘΟΣΠΟΡΟ

/ΚΘ' — 657/

Ἐιδοποιοῦμε τὸν Διαπλασόσομον ὅτι ἡ «ΦΙΛΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» ποὺ ἱδρύθηκε τὸν Μάρτιον 1927 δὲν σχετίζεται μὲ τὴν νεοϊδρυθεῖσαν τῆς Χ. Α. Ν. Θ.

Εὐχαριστοῦμε τοὺς παρευρεθέντας στὴν Συγκέντρωση, κ' ἔσους ἔστειλαν στὸν Διαγωνισμό, Περιμένουμε ἀπ' ὅλους-ες. Θέτουμε στὴν διάθεση τῶν Διαπλασοπαίδων τὴν Βιβλιοθήκη μας.

Ὁ Γενικὸς Ἀρχηγός: **ΣΚΟΥΦΑΣ**

/ΚΘ' — 658/

Ἀγαπητὰ Διαπλασόπουλα, εὐχαριστῶ γιὰ τὴ θερμὴ ἀποστήριξη τῆς ἀγγελίας μου. Γράφετέ μου στὴν καινούργια μου Διεύθυνση: Ἀθανάσιον Μαυρίκον, ὁδὸς Ἰωλκοῦ, Βόλον. **Ταπεινὴ Ψυχούλα**

/ΚΘ' — 659/

Θερμὰ εὐχαριστῶ, Ταπεινὴ Ψυχούλα μου, γιὰ τὶς εὐχές σου.

Ξενιτεμένο Πολιτάκι

/ΚΘ' — 660/

«ΟΙ ΧΩΡΙΣ ΤΙΤΛΟ»

Σ γουρόραλλη, θὰ προσπαθήσουμε. Πίστις Πατρὶς — Λαγουδάκης, Πανταχοῦ Παρών — Καλογεροπούλος, Δέρα τοῦ Ἐξξείνου — Ἀφεντουλίδου, Δαφνοστεφὴς Ὀλυμπιονίκης — Παπαχριστόπουλος, Ἀφοποῦλα — Ἰωαννίδου, Βράχος — Κανέλλης, Πτολεμαῖος — Ἀργυρόπουλος, Ἔνδοξος Σουλιώτης — Κτενᾶς, Μαγικὴ Νύκτα — Γούτη. (Ἕπεται συνέχεια).

/ΚΘ' — 661/

Γειάσας, σὲ ξέρω. Ἂς μὴ σ' ἀποκαλύφω.

Βίλλυ Ντόβ

ΤΟΜΟΙ

ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

Τῆς ***Α' Περιόδου*** (1879—1893) ἀπὸ τοὺς ἐκδοθέντας 24 τόμους ὑπάρχουν ἀκόμη μόνον οἱ ἑξῆς πέντε: 7ος, 12ος, 14ος, 18ος καὶ 19ος. Ἕκαστος τόμος δρχ. ***25***, ταχυδρομικῶς δὲ ἀποστελλόμενος δρχ. ***28,50*** διὰ τὸ Ἐσωτερικὸν καὶ δρχ. ***35*** διὰ τὸ Ἐξωτερικόν.

Τῆς ***Β' Περιόδου*** (1894—1928) ὑπάρχουν ὅλοι οἱ ἐκδοθέντες τόμοι, 35 ἐν ὅλῳ. Ἕκαστος τόμος ***ἄρραφος*** δρ. ***80*** καὶ ***ραμμένος*** δρ. ***85***. Ταχυδρομικὰ τέλη ἑκάστου τόμου προσθετέα εἰς τὰς ἄνω τιμάς: Διὰ τὸ Ἐσωτερικὸν δρχ. ***5*** ὁ ἄρραφος καὶ δρχ. ***15*** ὁ ραμμένος, διὰ δὲ τὸ Ἐξωτερικὸν δρχ. ***23*** εἴτε ἄρραφος εἴτε ραμμένος.

Τύποις ΣΕΡΓΙΑΔΟΥ, Γεωργίου Σταύρου 10, Ἀθῆναι